

STUDENI 2012.

11

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Moramo se okretati svjedocima vjere: Abrahamu, koji povjerova, "u nadi, protiv svake nade" (Rim 4, 18); Djevici Mariji koja je "na putu vjere" prispjela sve do "noći vjere" time što je sudjelovala u mucu svoga Sina i u noći njegova groba; i mnogim drugim svjedocima vjere: "Okruženi tolikim oblakom svjedoka, odložimo svako breme i grijeh koji nas sapinje te postojano trčimo u borbu koja je pred nama! Uprimo pogled u Početnika i Dovršitelja vjere, Isusa" (Heb 12, 1-2).

(Katekizam Katoličke Crkve, 165)

Ponovno zaživjeti Evandjelje

U Vatikanu je na početku Godine vjere biskupska sinoda raspravljala o novoj evangelizaciji, o potrebi novog navještaja kršćanske vjere. Radi se o krajevima u kojima je Radosna vijest već davno naviještena, ali je pučanstvo u njima svoju vjeru zanemarilo, pa mu je treba navijestiti na nov, razumljiv i prihvatljiv način, kako bi je ponovno zaživjelo i životom djelotvornije svjedočilo.

Možda nam se, na prvi mah, čini da to s nama nema veze. Međutim, ako imamo na umu da se velika većina hrvatskih građana izjasnila vjernicima, onda nas se to i te kako tiče. Nismo li, naime, svjedoci kako je vjera dosta često u našoj domovini pravo bezlična, mlaka ili pak potpuno mrtva na političkoj, gospodarskoj, kulturnoj, obiteljskoj i drugim razinama?! Nerijetko nam nedostaje smjelosti i žara da u konkretnim situacijama zauzeto svjedočimo svoje vjersko uvjerenje i obrazložimo nadu koja je u nama (usp. 1 Pt 3,15). Da stanje bude gore, i hrvatska "narodna vlast" k tome, malo-pomalo perfidno i podmuklo, silom i ideološkim terorom, nameće svoj ateistički nazor na svijet i život. Nastoji ga i

ozakoniti, kako bi ga bili dužni prihvaćati svi građani, bez obzira što niječe kršćanske i općeljudske vrednote koje su nas dosad očuvala. To je uočljivo osobito na području odgoja, obrazovanja i kulture, ali i u odnosu prema obitelji i vjeri. Pod izlikom slobode i demokracije roditeljima se oduzima pravo na odlučivanje o odgoju svoje djece, a svim građanima na življenje u skladu sa svojim svjetonazorom. Sve to potiskuje vjeru iz javnog života i ostavlja posljedce na vjeri tolikih među nama.

Zadaća je Crkve navješćivati Radosnu vijest. Dub Sveti pobudio je u njoj i u naše dane nov zamah za navještajem Radosne vijesti ne samo u narodima koji Krista još ne poznaju nego i među onima koji su već kršteni, ali su se od Crkve udaljili i u vjeri ohladili. Biskupska sinoda želi i nama pomoći, kako bismo ponovno susreli Gospodina, koji jedini daje smisao našem životu i pomaže nam ponovno otkriti vjeru, izvor milosti, što donosi radost i nadu u osobnom, obiteljskom i društvenom životu. Nije li Godina vjere, u koju smo upravo ušli, prava prigoda da Evandjelje ponovno pomnjivo osluhnemo kako bismo njegovim dubom temeljitije zaživjeli?! Neka nam u tome pomogne i zagovara nas Majka Isusova i naša, koja je Božju riječ slušala, o njoj razmišljala i u život provodila.

UREDNIK

Izložba u San Francisku

Pri Novoj Porcijunkuli u San Francisku (SAD) od 13. svibnja do 31. listopada 2012. bila je otvorena izložba posvećena Gospi u umjetnosti i njezinoj ulozi u povijesti spasenja, s osobitom pozornošću na način na koji je prikazana u Porcijunkuli. Bazilika sv. Marije Anđeoske, naime, čuva umjetnička svjedočanstva od neprijeporne vrijednosti što se tiče povijesti marijanske ikonografije i same umjetnosti. (F)

Od oceana do oceana

To je naziv hodočašća sa slikom Gospe Jasnogorske diljem Rusije i drugih zemalja sa svrhom obrane života. Tijekom srpnja slika je stigla u Bjelorusiju, a običi će više crkava u kojima će se vjernici skupljati na molitvu za život. (RV)

150. obljetnica lurdskog priznanja

Na spomen 150. obljetnice priznanja lurdskih ukazanja (1862.) u planu je premještaj kupki za bolesnike u Lurdu sa sjeverne strane špilje preko rijeke Gave, na veliku livadu. Predviđa se dovršenje 2014. (LM)

Gospa od La Salette u Poljskoj

Svetište Gospe od La Salette u Debowiecu u Poljskoj proglašeno je nedavno manjom bazilikom, pa je to njezina druga bazilika u svijetu. Gradnja je započela g. 1936., a posvećena je 1966. U pokrajnjoj kapeli časti se kip Gospe od La Salette, koju je g. 1959. isklesao Edward Kos, a okrunjen je 15. rujna 1996. Čuvari svetišta su redovnici salettinci, a kraj svetišta je i duhovni centar. Svake godine u srpnju ondje se održava međunarodni susret mladih. Više o svetištu se naći na www.sanktuarium.saletyni.pl. (FP)

Posvećena nova Gospina katedrala

U Karagandi u Kazahstanu 9. rujna posvećena je nova katedrala Gospe

Papa Benedikt XVI. u Loretu

Na 50. obljetnicu pohoda pape Ivana XXIII. talijanskom Gospinu svetištu u Loretu, tjedan prije početka II. vatikanskog sabora, 4. listopada 2012. papa Benedikt XVI. pohodio je to svetište i preporučio Gospi početak Godine vjere i Biskupsku sinodu o novoj evangelizaciji. Posjetio je svetu Kuću i predvodio misu na trgu pred svetištem. U propovijedi je istaknuo kako se "promatrajući Mariju" i mi "moramo zapitati želimo li i mi biti otvoreni Gospodinu, želimo li mu priniti svoj život da se on u njemu nastani, ili se plašimo da će Gospodin svojom prisutnošću sputati našu slobodu" i zaključio kako je upravo Bog, taj koji oslobađa našu slobodu. Na kraju je povjerio Majci Božjoj "sve nevolje koje proživljava naš svijet u traženju vedrine i mira, probleme tolikih obitelji koje sa zebnjom gledaju u budućnost, želje mladih koji se otvaraju životu, trpljenje onih koji očekuju geste i opredjeljenja za solidarnost i ljubav", a osobito "ovo posebno vrijeme milosti za Crkvu, koje je pred nama". (Z)

Fatimske "Marije, Majke svih naroda". Obred je predvodio kardinal A. Sodano, Papin izaslanik, a u slavlju su sudjelovali biskupi Kazahstana i više od 1500 vjernika, svećenika, redovnika i hodočasnika iz drugih država, čak i iz Koreje, predstavnici Pravoslavne Crkve, muslimana i civilnih vlasti. (RV)

50.000 krunica za obitelj i život

To je naslov pothvata koji je poduzeo francuski pokret *Misionarske obitelji evanđelje života*. Nakana je suočiti se s onima koji nastoje uništiti obitelj, kako je rekao 15. rujna u Libanonu Benedikt XVI., i protivte se životu. Osim toga, ovoga listopada navršilo se desetljeće otkako je Ivan Pavao II. predložio otajstva svjetla, a obitelj koja moli krunicu ostaje ujedinjena u životnim nevoljama. (Z)

Izložba škropionica

U prostorijama svetišta Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu 30. rujna, petrovaradinska obitelj Grginčević prirredila je izložbu malih kućnih škropionica. To su dekorative zidne posudice u kojima se u katoličkim domovima čuva blagoslovljena voda za križanje i blagoslov. Izložbu su predstavili rektor S. Barišić i upravitelj P. Pifat te vlasnik kolekcije V. Grginčević. (IKA)

Gospi ruski, engleski i talijanski

U *Centru ekumenska Rusija* nedaleko od bazilike sv. Petra u Rimu 4. i 5. listopada održan je međunarodni simpozij posvećen *Mariji, znaku vjere*. Bilo je to u povodu Godine vjere, a simpozij je želio podsjetiti i na 50 godina od početka II. vatikanskog sabora, 20 godina Katekizma Katoličke Crkve, 95 godina poznate igre sunca u Fatimi i 1700 godina pobjede cara Konstantina na Milvijskom mostu, koja je otvorila put kršćanskoj civilizaciji. (Z)

Verglaj za Radio Mariju

Pod tim geslom Radio Marija Srbije organizirala je 6. listopada hodočašće biciklima od Subotice do Novog Sada s usputnim susretima s članovima molitvenih skupina u mjestima kojima su prolazili. Misu zahvalnicu predvodio je A. Hornjak, nakon čega su se hodočasnici vratili u Suboticu autom i vlakom. (IKA)

V. svjetski kongres Radija Marije

Peta svjetska konferencija Radija Marije *Hod u vjeri, misija ljubavi* na kojoj je sudjelovalo 180 sudionika iz 70 zemalja među kojima direktori, predsjednici, koordinatori i promotori Radija Marije iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije, održana je od 7. do 12. listopada u Collevalenzi u Italiji. Na skupu se govorilo o financijskoj samoodrživosti u doba financijske krize, korištenju novih tehnologija i mogućnosti koje pruža internet. Razgovaralo se i kako pripremiti ljude za rad na tako specifičnu radiju poput Radija Marije jer se od njih očekuje da budu ljudi vjere koji to rade s ljubavlju unoseći dimenziju vjere i religioznosti u program. Razmišljalo se kako bi se u Europi oblikovala skupina stručnjaka koja će pomagati u pripremi budućih djelatnika na Radio Mariji. Izabrani su predstavnici pojedinih zemalja za predstavnike u Svjetskoj obitelji Radio Marije za tri iduće godine. (IKA)

Skup o sv. Maksimilijanu u Rimu

U povodu 30. obljetnice proglašenja svetim, u Rimu su od 8. do 10. listopada 2012. franjevci od Bezgrešne organizirali znanstveni skup o sv. Maksimilijanu Kolbeu. Prvog dana obrađene su neke svečeve mariološke teme, drugog dana riječ je bila o njegovoj duhovnosti, a trećeg o njegovu apostolatu. (Z)

Nadasve naglašena vjera

Na Saboru, na kojem uzeh udjela kao mlad teolog u svojstvu stručnjaka, mogao sam vidjeti različite načine sučeljavanja tematika o liku i ulozi bl. Djevice Marije u povijesti spasenja. Na drugom saborskom zasjedanju skupina uglednijih otaca tražila je da se o Gospi raspravlja unutar Uredbe o Crkvi, dok je također brojna skupina podržavala potrebu od posebna dokumenta koji bi na odgovarajući način osvijetlio dostojanstvo, povlastice i jedinstvenu Marijinu ulogu u otkupljenju koje je Krist izveo. Glasovanjem 29. listopada 1963. odlučeno je da se izabere prvi prijedlog i nacrt Dogmatske uredbe o Crkvi bi obogaćen poglavljem o Majci Božjoj, u kojemu se Marijin lik, nanovo čitan i ponovno predložen polazeći od Riječi Božje, od tekstova otačke i liturgijske tradicije, osim široka teološkoga i dubovnog razmišljanja, pokazuje u svoj svojoj ljepoti i jedinstvenosti i usko uklopljen u temeljna otajstva kršćanske vjere. Marija, kod koje je nadasve naglašena vjera, obuhvaćena je u otajstvo ljubavi i zajedništva Presv. Trojstva; njezina suradnja u božanskom planu spasenja i u jedinstvenu Kristovu posredovanju jasno je potvrđena i postavljena na pravo mjesto, da tvori tako od nje model i polaznu točku za Crkvu, koja u Njoj prepoznaje samu sebe, svoj poziv i svoje poslanje. Pučka pobožnost, oduvijek usmjerena

na Mariju, proizlazi na kraju branjena biblijskim i otačkim poveznicama. Sigurno, saborski tekst nije iscrpio svu problematiku koja se odnosi na lik Majke Božje, nego tvori hermeneutički bitan obzor za svako daljnje razmišljanje, bilo teološkoga, bilo više čisto dubovnoga i pastoralnog karaktera. Osim toga, predstavlja dragocjenu točku ravnoteže, uvijek potrebnu, između teološke racionalnosti i vjerujuće afektivnosti. Jedinstveni lik Majke Božje mora biti obrađen i produbljen s različitih i komplimentarnih zrenika: dok uvijek ostaje važeć i nuždan *via veritatis*, ne može se ne prijeći također i *via pulchritudinis* kao i *via amoris* da bi se otkrila i kontemplirala još dublje Marijina kristalna i čvrsta vjera, njezina ljubav prema Bogu, njezina nepokolebljiva nada. Zato sam, u apostolskoj pobudnici Riječ Gospodnja, uputio poziv da se prosljedi na crti koju je savjetovao Sabor (usp. br. 27), poziv koji upućujem srdačno vama, dragi prijatelji i istraživači. Ponudite svoj stručni doprinos u promišljanju i u pastoralnim prijedlozima kako bi skora Godina vjere predstavljala svim vjernicima u Kristu pravi trenutak istinske milosti, u kojoj neka nas vjera Marijina vodi i prati kao sjajan svjetionik i kao uzor kršćanske punine i zrelosti, koju možemo s povjerenjem gledati i od koje možemo zahvatiti zanos i radost da bismo mogli živjeti s uvijek većim nastojanjem i čvrstoćom svoj poziv djece Božje, braće u Kristu, živih udova njegova Tijela koje je Crkva. Sve vas i vašu zadaću istraživanja povjeravam majčinskoj Marijinoj zaštiti i podjeljujem vam poseban apostolski blagoslov. Hvala. **BENEDIKT XVI.** (Sudionicima 23. mariološko-marijanskog kongresa u Castelgandolfu, 8. rujna 2012.)

Ženo sveta

Ženo sveta i slavna Djevice Marijo.
Majko Kralja kraljeva svih vremena.

Obilati su uvijek njegovi darovi.

Ženo velikodušna prema svim narodima.

Ženo pravoga puta.

Ženo jaka koju razum nadahnjuje.

Ženo plemenitija od suhoga zlata.

Žena koja ukroćuješ srdžbu kraljevu.

Svjetlo očima slijepaca.

Moćna gore, na nebu.

Snago moja protiv neprijatelja.

Štite moj u svakom boju.

Stari himan

U vjeri prikazana

Blagdan Marijina prikazanja u Hramu događaj je koji Crkva slavi, premda o njemu nema spomena u Svetom pismu. Ali svetost Marijina života i predaje koje su nam dostupne preko drugih spisa, bile su toliko uvjerljive da je Crkva s vremenom uvela i taj blagdan, spominjući se kako su sv. Joakim i Ana svoju kćer prikazali Gospodinu u Hramu. Dok su je u nj nosili, očitovali su svoju vjeru i poštovanje prema Bogu. Dok su je prikazivali i darivali, neizmjereno su mu se klanjali s velikim povjerenjem. Prinoseći Mariju, tražili su put suradnje s Gospodinom, znajući kako on ništa ne želi bez ljudske suradnje, pa ni spasenje svoga puka. Premda može iz kamenja podizati djecu Abrahamovu, htio je suradnju ljudskih bića te je stoga i tražio jednu kćer Abrahamovu za suradnicu plana spasenja ljudskog roda. I koliko god je tražio Mariju, postaje razvidno da ona bez vjere i skrbi svojih roditelja ne bi bila Božja suradnica na ostvarenju njegova svetog plana. Bez truda i velikodušnosti sv. Joakima i Ane, koji posvećuju svoje dijete Bogu, ona posuda puna milosti bila bi izložena opasnosti da izgubi svoje obilje. Da je iz dana u dan roditelji ne dovode bliže Bogu i ne potiču da i sama usvaja vjeru otaca, bilo bi neizvedivo da se sama po sebi razvije do savršene osjetljivosti za Božju riječ.

RASLA U VJERI

Zato su je roditelji odgajali u vjeri starozavjetnih pravednika, kojima je vjera praoca Abrahama bila nadahnuće i najjasniji izraz. U tom duhu su je i prikazali u Hramu potpuno je povjeravajući milosti Božjoj. I sami su živjeli od vjere Abrahamove te su istu vjeru usadili i svojoj kćeri kao polazište i način života. Živjeli su iščekujući ostvarenje Božjih obećanja, vjerovali su u Mesijin dolazak te su, živeći pravedničkim životom, hodočastili zemljom prema stvarnoj zemlji obećanja. Vjerovali su da je Jeruzalem, grad Boga živoga, slika onoga budućeg grada Božjega koji valja iščekivati kao konačno ostvarenje. Prikazujući Mariju u Hramu vjerovali su u silazak Božje sile i prisutnosti na zemlju, ali nisu imali ni na kraj pameti da će njihova kći postati najuzvišeniji hram Boga živoga u koji će sići sila Duha Svetoga te će u svom tijelu nositi Sina Božjega. Nisu ni slutili da će postati iskonsko živo svetište koje će sadržavati i dati na svijet onoga kojemu će se klanjati svi krajevi zemlje.

S druge strane, Marija je u Hramu, u molitvi i klanjanju hranila vjeru koju je primila u obitelji te je izgrađivala stav povjerenja prema Bogu koji ju je obdario milosrdem i pozvao posebnim pozivom milosti. Zato je već od malena, prikazana i stavljena na raspolaganje njegovoj svetoj volji u Hram, postala istinska kći Sionska, koja je pristupila svome Gospodinu na gori Sionu u svetosti i pravednosti, kako bi onda on potpuno i otvoreno, po njoj, pristupio i očitovao se svome narodu.

Bilo joj je jasno da su je roditelji prikazali Gospodinu u Hramu kako bi osobno doživjela vjeru svoga naroda i u tom duhu uzrasla. Na tom svetom mjestu

mogla je i trebala steći osobno iskustvo vjere svojih praotaca, jer je u njihovoj vjeri i sagrađeno to velebno svetište. Ali malo-pomalo imala je predosjetiti što je sve očekuje u životu te kako će i sama, snagom vjere, postati najsvetije svetište, sadržavajući onoga kojega ni nebo ni zemlja ne mogu obuhvatiti.

PRIKAZANA ZA ŽRTVU

Živeći u prisutnosti Božjoj Marija se, poput Abrahama, vježbala u posluhu vjere. Kad joj je bio upućen Božji zahtjev koji je nadilazio njezino ljudsko razumijevanje da bude majka Sina Božjega, spremno ga je prihvatila i ne znajući kako se to treba zbiti. Ona, Bogu posvećena, učila je da se treba Bogu u svemu podlagati i da Bog sve izvodi na dobro onima koji ga ljube. U svojoj skromnosti vježbala se u odricanju od svoje volje, a prihvaćanju Božje. Hram, kao mjesto prikazivanja žrtava, postaje idealno mjesto gdje osjeća dublji smisao u poruku tog prikazanja te uči samu sebe prikazivati za žrtvu Bogu, živu i svetu. Neće trebati mnogo da joj na tom istom mjestu starac Šimun nagovijesti žrtvu govoreći o maču koji će joj probosti dušu. Na tom svetom mjestu prinosa darova Bogu, ona u vjeri prikazuje žrtvu svoga tijela, svoga cijelog bića kao žrtvu živu, svetu i Bogu milu. Kao iskrena kla-

nateljica Božja, postaje svećenica nepovnljivog prinosa, prva koja će kao kraljevsko svećenstvo prikazati konačno duhovno bogoštovlje Bogu živomu. Osim toga, snagom vjere pretvorit će se u žrtvenik, jer će na žrtveniku njezina srca biti najprije prikazan Sin Božji, koji će kasnije biti prikazan u žrtvi križa i euharistije. Zato će, uz vjersku skrb koju prima od roditelja, boravak u Hramu biti škola vjere jer će očima duha promatrati Boga koji je kroz žrtvu i žrtvom vodio i oslobađao svoj narod. U Hramu je oživljavala sjećanje na žrtvu Abrahamove vjere, jer je kao i on i ona trebala kasnije prinijeti svoga Sina za žrtvu. U njezinu svijest urezivala se i ona druga značajna žrtva koju je uspostavio, prema Božjem nalogu, Božji miljenik Mojsije, koji je vjerovao u oslobođenje svoga narado te je uoči izlaska iz Egipta naredio obred žrtvovanja i blagovanja paschalnog janjeta kojega se krvlju narod oslobodio iz egipatskog ropstva. Dok je pred očima trajno imala žrtve koje su se prinisile za očišćenje, znala je da ih treba živjeti u čistoći srca i duše, te se posvećivala razmišljanju o Onome koji je jedini istinski svet i čist, koji i ljude želi učiniti dionicima svoje čistoće i svetosti. A pravo sredstvo očišćenja nije bila žrtvena životinja ni vjerski formalizam, nego vjera kojom Bog čisti srca ljudi. Stoga je Marijino prikazanje u Hramu nama danas događaj neizrecive vjere u kojoj je Marija bila prikazana Bogu na služenje, ali koju je ujedno uosobila do neslučenih razmjera. Time i nama pokazuje vjeru kao put prikazanja i predanja Gospodinu, koje nije nikad samo stavljanje na raspolaganje Bogu, nego i na služenje spasenja cijelom čovječanstvu.

Ivan BODROŽIĆ

Ta strašna sestra ili igra skrivača sa smrću

Dani koji nam „dohode jedanput na godišće”, koji rijetko koga ostavljaju ravnodušnim, u našem se narodu nazivaju svakojako - pučki: *Dani mrtvih, Mrtvi dan, Svasveta, Seb duš dan...*, a u „liturgijskom standardu” *Dušni dan* ili *Spomen svih vjernih mrtvih*.

Istinsko kršćansko slavljenje uključuje pobožnu molitvu, pristup skramnetima - „za pokojne”, i za „oprostite” koje im tako možemo darovati i njima im pomoći, ali i vjerničkim kršćanskim razmatranjem koje će nam pomoći „da ne tugujemo kao i ostali koji nemaju nade” (1 Sol 4, 13).

CIJELI ŽIVOT - SKRIVANJE

„Pred smrću ja se skrih (koliko mogoh) U stihove...” (D. Cesarić: *Pjesma mrtvog pjesnika*).

Moglo bi se reći da je sav i svaki ljudski život - skrivanje pred smrću. Bijeg od anonimnosti i prosječnosti, od toga da se bude nezapažen, nepoznat i neprepoznat. Netko se pred smrću, a to znači i pred nevažnošću, pokušava skriti u svoje stihove ili slike i kipove, u knjige ili u građevine, u svoju djecu ili neku svoju zakladu ili ostavštinu, u svoja djela ili čak u svoja nedjela. Pa čak i u - samoubojstvo!

Međutim, jedno je skrivati se pred smrću, a sasvim drugo skrivati smrt. Kad sam bio dijete, mislio sam i govorio kako ja neću umrijeti; jednostavno neću htjeti zatvoriti oči! Vidio sam da su pokojnici na odru (u to vrijeme pokojnike nisu imali običaj skrivati pred djecom) odreda zatvorenih očiju. Kasnije sam saznao da umrlima zaklope oči koje se u susretu sa smrću obično širom otvore. Valjda je to posljedica iskonskoga grijeha u kojemu se praroditeljima „otvoriše oči” u trenutku suočenja s vlastitom golotinjom i smrtnošću. Pa se i njihovim potomcima uglavnom otvaraju oči - tek u spoznanju smrti!

DOBRE NAMJERE

Danas se djeci sve češće i sve više, naravno uvijek s „dobrim namjerama” i po čudnim načelima „humanističkog odgoja”, skriva smrt pa se djeca i mladi sve manje skrivaju smrti. U našoj tehnički razvijenoj civilizaciji ljudi ne samo da se više ne radaju doma (negdje tu praksu pokušavaju vratiti), nego sve manje i umiru u svom domu, okruženi najbližima. A mnogi „brižni” roditelji pošalju svoju malu djecu na nekoliko dana k rođacima ili prijateljima, da i ne primijete kako su dragi djed ili baka - „otišli”. U crtičima djeca gledaju kako se upucane žrtve kao od šale pridižu jer imaju koliko hoćeš života. I na mnoge druge načine namjerno se sakriva smrt. A onda se iščuđavamo kad neki od tih mladih s lakoćom po školama pucaju u svoje vršnjake, kad se upuštaju u smrtonosne igre, kada u subotnjim i nedjeljnim svitanjima u brzim vozilima pokušavaju letjeti na krilima svakojakih isparavanja pa odlete u nesreću i smrt, ili namjerno „odlaze u besmrtnost” koju im na dan-dva „darivaju” mediji na svojim naslovnicama!

U svoje vrijeme, pred više desetljeća, prikazivala se na televiziji popularna serija o superjunaku Sandokanu. Naplaćena je i cijenom jedne obitelji, mislim u Novom Sadu, koja je bila čitava uništena jer je dječak krvavo odglumio Sandokana s uvjerenjem da je to samo igra, nešto kao „čovječje, ne ljuti se!” poslije koje se srušene figure samo opet poredaju za novu partiju. To poigravanje ili „pobratimstvo sa smrću” djece i mladih nema, naravno, kršćanski ni uopće religiozni predznak, nema ništa s onim duhom „pobratimstva

lica u svemiru” sv. Franje Asiškog koji je i smrt nazivao - sestricom. Davno je, u ona vremena, marksistički sociolog Esad Čimić bio rekao da je „smrt smiješak religije”. Pa i jest, ali ne na način marksističkih teorija. Za nas kršćane smrt je pravi smiješak, ali Isusova smrt, jer - kako se u pokojničkomu misnom predslavlju hvalimo: „svojom smrću on je uništio našu smrt i svojim uskrnućem obnovio naš život!”

NE TUGUJEMO KAO OSTALI

Naravno, to ne znači da nas kršćane smrt ne boli, da se na sprovodima smijemo, ili da za svojim bližnjima ne tugujemo..., nego samo da „ne tugujemo kao i ostali, koji nemaju nade” (1 Sol 4, 13). Jer vjerujemo i znamo: „Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima!”

Ne zamjerite mi što to svjedočim dijelom govora na sprovodu svoga brata:

Slušali smo malo prije u evanđelju: Marta reče Isusu: „Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro...!” Želim preokrenuti tu riječ: Gospodine, iako si bio ondje, moj brat je umro. Ali, hvala ti, Gospodine, što si bio ondje kad je umro! A znam da si bio. Hvala ti što si, kako u njegovu životu tako, pa i još više, i u njegovu umiranju, bio s njime u njegovim najbližima, u obitelji koja je od njega potekla i u onoj iz koje je on potekao. I, naravno, u tolikim dobrim ljudima, njegovim i našim prijateljima koji su ga voljeli i poštivali, koji su ga osobito pri njegovu mučnu uspinjanju na Golgotu pratili suosjećanjem i molitvama i htjeli mu na razne načine pomoći...

Posebno sam zabvalan Bogu što ga je kroz križ njegove bolesti približio sebi,

doveo ga u okružje svoje ljubavi i blizine. S velikom kršćanskom nadom i radošću - a ne govorim to napamet, nego na temelju razgovora i susreta s njim - pratio sam njegovo koracanje kroz faze razumljivoga ljudskog protivljenja i ljutnje na Boga ("Zar sam ovo zaslužio?"), preko mirenja i pribvaćanja do prosvjetljenja. I molio sam se usrdno ne tek da "primi sakramente", nego da ugleda Božju svjetlost na "drugoj obali". Čvrsto vjerujem da se to dogodilo...

Uvjeren sam da je otišao kad je doživio prosvjetljenje, kad se pomirio s činjenicom da ipak pripada "onoj strani", da ga tamo toliki s ljubavlju čekaju. I kad je, također, spoznao da time na ovoj strani nikoga i ništa ne gubi, osobito svoje najbliže i najdraže, uključujući svakako unuke... od kojih mu se bilo ponajteže otkidati. Nadam se i vjerujem da je otišao kad je u svemu tome mogao s Isusom izustiti: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!"

U prvim godinama života čovjek nauči uspraviti svoje tijelo i hodati. Uspraviti duh i hodati u vječnoj svjetlosti čovjek kršćanin uči tijekom cijelog života. Za nas je blažen onaj čas kad uspijemo učiniti taj predani korak vjere: makar i teturajući zakoračiti u otvorene ruke i naručaj Očev. Tada ćemo s radošću moći „šekondirati“ serafskome Asižaninu:

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri nam tjelesnoj smrti,
kojoj nijedan smrtnik umaći neće.
Jao onima koji u smrtnom umiru grijebu;
a blaženi koje ti nađeš po volji
presvetoj svojoj,
jer druga im smrt nauditi neće.*
(Sv. Franjo Asiški: Pjesma stvorova)

Stanko JERČIĆ

Gospina papučica

Cypripedium calceolus

Gospina papučica raste uglavnom po brdskim i predplaninskim šumama. Podank joj je okrugao i dosta čvrst, a listovi veliki, eliptični ili jajoliko produženi. Njezina medna usna napuhana je i u obliku je papuče. Velika je i žute boje, dok su joj ostali listovi crvenosmeđi.

Cvijet Gospine papučice zapravo je klopka za kukce. Da bi iz nje mogao izići, kukac mora proći posebnim putem, pri čemu dolazi do oprашivanja. Ljepota i izgled dali su biljci ime Majke Gospodinove, koje je poznato gotovo svim europskim narodima, što opet upućuje na veliku ljubav puka prema njoj. Biljka je danas pred istrebljenjem, pa je važno da ju se ne bere.

Mario CRVENKA

Izmolila unučę

Posljednjih godina u brodskom svetišću Gospe Brze pomoći, na blagdan Rođenja blažene Djevice Marije obavlja se i blagoslov majki trudnica i onih supruge koje nisu rodile a žele biti majke. I prošle godine, uza zahvalnu molitvu dragom Bogu i nebeskoj Macji za darovanu trudnoću, te uz blagoslovnu molitvu za sretan porod, pred oltarom je nazočilo blagoslovu nekoliko desetaka trudnica. Dirljiv je to trenutak bio za sve prisutne, a osobito za buduće majke, one koje su došle od Gospe potražiti zaštitu za sebe i za plodove svoje ljubavi, svoje djetęšće.

32-godišnja Vesna Šaravanja iz Bukovlja kraj Slavanskog Broda, sedam godina čekala je na prvu trudnoću. Nedjeljne svete mise rado pohađa kod Gospe Brze pomoći u Slavanskom Brodu. To je njezina kršćenička crkva. Majka njezina supruge zavjetovala se Gospi da će dolaziti svakoga osmog u mjesecu moliti i za taj veliki Božji dar, koji su žarko željeli svi u obitelji, ali prepuštajući sve Božjoj volji. Njezina ustrajna molitva urodila je plodom.

Čuvši na jutarnjoj misi za blagoslov trudnica, osmog rujna svekrva je telefonski pozvala svoju snahu da, zajedno s mužem, zajedno odu na glavnu blagdansku misu u Gospe Brze pomoći i pribivaju svetom činu blagoslova. Tako je i bilo. Osim što je pod srcem donijela djetęšće, sretna majka u torbici je ponijela na blagoslov i zvečku, prvu sinovu igračkicu. Župnikov poziv svim

trudnicam da dođu bliže pred oltar, doživjela je kao veliku čast i osobitu radost. Sva raznježena, ponovila je dva puta: "Baš sam sretna što sam danas došla ovamo!"

Suze radosnice orosile su oči brojnih prisutnih, osobito mladih majki koje su pod svojim srcem nosile svoja čęda. Od Majke Bogorodice dobiti blagoslov, posebnu zaštitu i snagu za sve što ih čęka u obiteljskom životu, velika je milost.

U studenom, točno sedam godina nakon vjenčanja mladoga bračnog para, cijela obitelj radosno je dočekala rođenje zdrava i lijepa djetęčaćića Karla. Obiteljska kolijevka, dugo i s ljubavju priređivana, više nije prazna. Majci Božjoj hvala!

Nedjeljka ANDRIĆ-NOVINC

Marija u djelu Bernarda iz Clairvauxa

Bernard iz Clairvauxa zanimljiva je pojava u povijesti kršćanske misli XII. stoljeća. Poznat je kao „slatkorječiti“ bogoslovac, plodan pisac i osvjedočen obnovitelj monaškog života. Rođen je g. 1090. u mjestu Fontaine-les-Dijon (Francuska) u višečlanoj i skromnoj obitelji. Humanističku naobrazbu stekao je u crkvenim školama, gdje se susreo s benediktinskom duhovnošću. Stupa g. 1112. u cistercitski samostan u Citeauxu, gdje se zalaže za dosljedno vršenje evanđeoskih savjeta. S 25 godina utemeljuje samostan u Clairvauxu i stavlja ga pod Marijinu zaštitu. U njemu provodi velik dio svoga plodna života i rada te g. 1153. umire, kad je ondje živjelo preko 700 redovnika.

Bernard ostavlja brojne spise, pisma, govore, bogoslovske prouke i rasprave. Objedinjuje znanost i pobožnost, monaški život u praksi i skrb za siromaha. Glavna je tema njegovih spisa Isus i Marija. Budućim bogoslovcima preporučuje da im Isus bude *med u ustima, pjesma u ušima, veselje u srcu*. I sve što pišu, neka čitaju „Isus“. Svaka spoznaja Boga sastoji se u osobnom iskustvu Isusa Krista, njegove blizine, ljubavi i prijateljstva.

„KĆERI SVOGA SINA“

Bernard o Gospi govori s uvjerenjem i oduševljenjem. Njoj posvećuje divne molitve i duboke misli koje utkaje u

svoje propovijedi za marijanske blagdanе. Njegovi sljedbenici nazvaše ga Gospinim vitezom i pjesnikom, a u spjevu *Božanska komedija* Dante mu u usta stavlja divnu molitvu Majci Isusovoj:

Djevice Majko, kćeri svoga Sina, poniznija i uzvišenija od svih stvorenja, čvrsti putokazu k vječnoj domovini.

Bernardove misli o Mariji proizlaze iz duboke religioznosti obogaćene mističnim iskustvom i kontemplacijom. Vrstan i uvjerljiv govornik uvjerljivo prikazuje svoju misao, što se može čitati u njegovim pismima i propovijedima. Motiv koji često ponavlja poziv je na pravu pobožnost koja se temelji na providnosnoj ulozi koju Marija ima u povijesti spasenja.

U opasnostima, u tjeskobama, u nesigurnostima misli na Mariju, zazovi Mariju. Neka ti njezino ime ne silazi s usana, neka se ne izbriše iz tvoga srca; a pošto želiš da ti ona pritekne u pomoć svojim molitvama, ne zaboravi primjer njezina života. Ako je slijediš, ne možeš skrenuti s pravoga puta; ako se njoj moliš, ne možeš očajavati; ako misliš na nju, ne možeš pogriješiti. Ako ti je ona oslo-

nac, nećeš pasti; ako te ona štiti, ne trebaš se bojati; ako te ona vodi, nećeš se umoriti; ako ti je njezino društvo milo, prispjjet ćeš k cilju...

Iako Bernardov marijanski opus nije obilan, sadržajan je i jezgrovit, nov je u doprinosu, a ostavlja traga u razvoju marijanske znanosti i pučke pobožnosti. Za njega nema nikakve dvojbe da se po Mariji dolazi k Isusu. Jasno potvrđuje Marijinu podložnost i ovisnost o Kristu. U svojim homilijama ipak potvrđuje njezino povlašteno mjesto u Božjem programu spasenja.

SVEZA IZMEĐU BOGA I ČOVJEKA

U svom mariološkom nauku Bernardo se nadahnjuje na crkvenim ocima i piscima prvih stoljeća kršćanstva. To se posebno vidi u njegovim propovijedima za marijanske blagdane koji su se slavili u ono doba. Sačuvane su njegove vrijedne homilije o Gospodnjem došašću, o evangeoskom ulomku „Poslan bi anđeo Gabrijel...“ te blagdanima Gospina rođenja i uznesenja.

Bernard je zadivljen otajstvom Gospodnjeg utjelovljenja. Po božanskom planu spasenja, Vječna Riječ, u punini vremena, uzima ljudsko tijelo od Djevice Marije. Na taj način ostvaruje se najtješnje moguće jedinstvo između Boga i čovjeka. Božansko se približuje ljudskom, a ljudsko pristupa božanskom. Da se to moglo ostvariti, Bog je predvidio jedinstveno sudjelovanje, jedinstvenu ulogu jedne žene koja je darovala ljudsku narav Bogu koji se utjelovljuje i postaje čovjekom.

Po Bernardovu učenju, Bog oblikuje od svoje i od Gospine biti i naravi jedinstvenoga Krista ili, bolje rečeno, postaje

jedini Krist. Pritom je Marijina uloga od neprocjenjive važnosti, jer je doprinijela da se čovjek i čovječanstvo približi Bogu i da sam Bog postane pristupačan čovjeku. Bernard piše:

Bog bijaše neshvatljiv i nepristupačan, nevidljiv i nezamisliv. Ali ipak htjede postati shvatljiv, vidljiv i zamisliv.

Kako, pitat ćeš me, kako se to zbilo?

Odgovaram ti: U jasicama, u djevičanskom krilu svoje majke Marije.

Dolazak Sina Božjega na zemlju i Marijino božansko majčinstvo dvije su istine na kojima Bernard temelji svoj bogoslovni i mistični nauk. Hvali Marijinu odgovornost zbog pristanka koji je dala Božjem poslaniku. Tim činom ona odlučuje surađivati u Božjem programu spasenja. Zbog toga je, po Bernardovu mišljenju, čitavo čovječanstvo bilo u tjeskobnom očekivanju Marijina odgovora.

Budući da je Sinu Božjem podarila ljudsku narav i time pomogla da se uspostavi sveza između Boga i čovjeka, Marija je njezin dio. Ona je poput spojne posude ili, kako Bernard veli, vodovoda koji povezuje Božji izvor žive vode s ljudskim rodod koji žeda. Marija posreduje za čitavo čovječanstvo, za sve stvorenje, jer se u njoj susreću Bog i čovjek, božanstvo i čovječstvo. Svojim sudjelovanjem posreduje da se ostvari jedinstvo između Krista i vjernika. Božansko sinovstvo, na koje je pozvano sve čovječanstvo, ostvaruje se po tajni utjelovljenja, a upravo u njemu Marija vrši nezamjenjivu ulogu. Nju nastavlja svojim posredovanjem, po kojemu doseže samu milost na izvoru da bi je posredovala ljudskom rodu.

dar-ko

Ustrajna u vjeri

Budući da je bez vjere nemoguće omiljeti Bogu (Heb 11, 6) i prispjeti konačnom zajedništvu njegovih sinova, nitko se i nikada ne može bez vjere opravdati niti postići života vječnoga ako u vjeri ne ustraje do kraja. Tako nas je poučio Krist Gospodin (Mt 10, 22-24.13), a novi katekizam (br. 161) to sažeto ponavlja.

Bogorodica Marija, najsavršenije ostvarenje vjere, to nam je zorno pokazala u svome životu. Stoga je stavljamo za uzor i zagovornicu uz svetkovinu Svih svetih i Dana mrtvih. Promatrajući njezinu ustrajnu vjeru lakše i radosnije prihvaćamo otajstvo zajedništva svetih u vjeri.

VELIČANSTVEN I ZASTRAŠUJUĆI DAR

Veličanstven je dar vjera. Ničim se ne može zaslužiti, ali pretpostavlja i zahtijeva prihvaćanje, suradnju i rast do kraja ovozemaljskog života. Čovjek je stvoren kao slobodno biće i Bog to poštuje. Čak i onda kad pojedinac, na svoju nesreću, rekne Bogu NE i odluči provesti u djelo praroditeljsku pogrešku: *Neću ti služiti!* Ta mogućnost pretvara veličanstveni dar vjere u zastrašujuću opomenu. Zbog toga je sv. Augustin čovjekovu slobodu u vjeri definirao kao *terribile donum Dei* = *zastrašujući dar Božji*. U tom smislu promatramo i evanđeoski upit: *Kad Sin čovječji drugi put dođe, hoće li naći vjere na zemlji?* (Lk 18,8).

Bogorodica

*Moja pjesma želi te opjevati
O Marijo!*

*Koje li sreće pjevati o tebi!
Gledati tvoje oči...*

*Može li moja pjesma opisati
tvoju ljepotu*

O Marijo!

*Može li izraziti
tvoju sreću*

*dok u svome naručju držiš
Živoga Boga!*

Mila KAVELJ

Vjera je živa stvarnost i, kao svako živo biće, mora se hraniti, njegovati i umnažati. Katekizam daje jasno usmjerenje koja sredstva treba upotrijebiti: *Da bismo živjeli, rasli i u vjeri do kraja ustrajali, moramo se braniti riječju Božjom i moliti Gospodina da nam vjeru uveća* (br. 162). Budući da je vjera živa stvarnost, ona se, u ovozemaljskom putovanju, nikada ne doseže u potpunosti niti se može reći: *Ja vjerujem i zbog toga, dušo moja, mirno spavaj i počivaj!* Vjera je dinamična stvarnost i zahtijeva od nas pažnju i budnost. Slušanje riječi Božje i osluškivanje što nam to Gospodin

govori izvrsna je i djelotvorna hrana vjeri. Pridruži li se k tome i iskrena molitva, uspjeh je osiguran. Osobito ako je ta hrana redovito slušanje Božje riječi naviještene u bogoslužju i primijenjene u konkretnom življenju. To nikako ne znači da će i tada sve teći glatko bez zapreka i zaustava. Jer, u ovozemaljskom životu ipak *hodimo u vjeri, ne u gledanju* (2 Kor 5,7) i Boga upoznajemo kao u *zagonetki ... djelomično* (1 Kor 13, 12). Vjera u Boga obasjava naš život i konkretno djelovanje, ali nije rijetkost da se živi u zastrašujućoj tami. Izvanredni svjedoci i uzori vjere kroz povijest svjedoče da su često prolazili kroz mnoge i teške kušnje živeći dugo u potpunosti tami. Upravo se u tome kalila njihova vjernost Bogu. I ostvarivala istinitost mudre izreke: *U dobru je lako dobar biti, na mucu se poznaju junaci*. Okruženje u kome danas živimo često je veoma daleko od ideala što ih naviješta i preporučuje kršćanska vjera. Iskustvo zla i patnje, očitih društvenih i političkih nepravda, neizbježnost smrti ... ogromne su prepreke pa čak i suprotnosti navještaju Radosne vijesti. Sve to može uzdrmati vjeru i staviti je na velika iskušenja. I mnogi pokleknju. Osobito oni koji ne koriste prikladna sredstva za podržavanje i umnažanje vjere, kao što su slušanje Riječi Božje i ustrajna ponizna molitva sve dok nam se Bog ne otkrije u potpunosti kad ćemo ga gledati licem u lice.

PRIMJER MARIJINE USTRAJNOSTI

U dinamičnom životu vjere od velike su nam koristi uzori poznatih svjedo-

ka vjere. Katekizam (br. 165) na prvo mjesto stavlja Abrahama koji je povjerovao Bogu *u nadi, protiv svake nade* (Rim 4, 18), a odmah iza njega bl. Djevicu Mariju koja je na putu vjere prošla i *noć vjere* (Ivan Pavao II.) proživljavajući trenutke muke svoga Sina i tamu njegovoga groba. Promatrala je svoga Sina kao *čovjeka boli, vična patnjama... prezrena ... crva a ne čovjeka*. Tada se u punini ostvarilo proroštvo Starca Šimuna: *I tebi će mač boli probosti dušu* (Lk 2, 35). A upravo u tom trenutku njezina vjera doseže svoj vrhunac i njezin pristanak na Božju ponudu svoju puninu.

Apokrifna evanđelja često prikazuju Mariju kako zajedno sa svojim Sinom doživljava čudesne Božje zahvate i neobična čudesa. Službena su evanđelja daleko od toga. U njima je opisana Marijina vjera sa svim izazovima i kušnjama, neznanjima i borbama. Nije joj bila jasna Božja poruka kod navještenja pa je pitala anđela: *Kako će to biti?* Ni ona ni Josip *nisu razumjeli riječi* koje im je rekao njihov Sin (Lk 2, 50). Ali Marija je dobro pamtila sve događaje i često o njima razmišljala. I rasla u vjeri. I ne čudi da su se upravo oko nje okupili apostoli nakon Isusova uskrsnuća od mrtvih da u molitvi iščekuju dar Duha koji će ih prosvjetliti i uvesti u svu istinu. To je putokaz svim vjernicima. Poput Marije hrlimo u borbu vjere koja je pred nama i *usmjerimo pogled u Začetnika i Dovošitelja vjere Isusa* (Heb 12,1). Jer spasit će se samo onaj koji ustraje do kraja!

Marko BABIĆ

Nadrealistička Gospa

Služeći se metafizičkim hiperrealizmom, ekscentrični iluzionist brkova podignutih uvis, katalonski nadrealistički slikar *Salvadore Dalí* (1904.-1989.) umjetničko nadahnuće nalazio je u teoriji moderne psihoanalize izražavajući na maštovitim likovnim motivima simbolizam irealnoga automatizma. Stoga nije neobično da je "spasitelj slikarstva", kako je sebe nazivao, postao provokator za sve ljubitelje lijepe umjetnosti, pa i kršćanske vjernike. Ako ga odvojimo od prirodnih halucinacija i kozmičkih snova, preko kojih je oslikavao znanstvene vizije, i vratimo ga u religiozni misticizam, u njemu ćemo otkriti umjetnika kršćanske simbolike koji se nadahnjivao na renesansnim majstorima. Od njegovih poznatih religioznih djela možda je *Madonna de Port Lligat*, oslikana u tri verzije, postala sinonim za kršćanski nadrealizam. Prvu, iz g. 1949., ulje na platnu (37,5 x 48,9 cm), danas u Haggerty Museum of Art na Mariquette University u Milwaukete u Američkoj državi Wisconsin, pokazao je papi Piju XII. u privatnoj audijenciji u Rimu, 23. studenoga 1949., i dobio pohvalu za originalnost kršćanske umjetnosti. Druga slika, iz g. 1950., ulje na platnu (69 x 144 cm), danas u zbirci Minami u Art Museum Fukuoka u Japanu, ponešto je pojednostavljena sadržaja. Treća slika, iz g. 1956., ulje na platnu (800 x 1200 cm), danas u zbirci Lady Beaverbrook u New

Brunswick u Kanadi, nastala je kao nastavak korištenja kvantne teorije u likovnoj umjetnosti.

S DJETETOM NA PRIJESTOLJU

Da bismo proučili neobične prizore oslikane u transcendentnom nadrealističkom ekspresionizmu, opisat ćemo drugu sliku koja najvjernije tumači Dalíjev doprinos suvremenoj marijanskoj likovnoj umjetnosti.

Madonna de Port Lligat prikazuje Gospu na prijestolju s Djetetom u naručju. U otvorenu okviru zlatne boje, simbol kolijevke, koji je sastavni dio njezinih grudi, u molitvenu položaju Gospa pridržava nerođenog Isusa. Pognute glave i narančaste kose, goli Isus pluta iznad zelenog jastuka, pridržava križ, simbol muke, i kraljevsku jabuku, simbol pobjede, s urezanim prozirnim okvirom u prsima, simbol vječnosti, dok mu sjena nogu i ruku pojačava trodimenzionalnu prividnost.

U baroknoj višeslojnoj haljini pastelnih boja, s crvenim haljetkom i plavim rukavima, počesljane kose, s rasjekotinom po sredini glave i čela, bez aureole, Gospa sjedi na prijestolju od sedam dije-
lova i lebdi u fluidnu prostoru.

Podnožje, kao vodoravna stuba, ukrašeno je jabukom i limunom te svilenom maramom u obliku ispisane pergamene, što je simbol zbirke pjesama prijatelja fra Angelica Chaveza *La Virgen de Port Lligat*. Sjedalo je ozidano i ožbukano, vidi se sa strane kao dva okomita nosača. Rukohvat je visok i odvojen od sjedala. Umjesto aureole, dva simetrična završetka, s polukružnim nutarnjim dijelom, tvore otvoreni križ. Već iz opisa likovnog motiva vidljivo je korištenje simbolike kao glavnoga pokretača nadrealističke umjetnosti.

Gospino prijestolje simbolizira slavluk koji uokviruje apsidu u crkvama. Upravo se u prezbiteriju, preko svećeničkih ruku, na oltaru, rađa Spasitelj, kao nekoć iz Gospine utrobe. Zato se preko otvorene utrobe, kao preko svećeničkih ruku, rađa Isus koji će biti položen u majčino krilo, odnosno na oltar u crkvi. Iznad prijestolja izdiže se školjka sv. Jakova, simbol otvorena neba, iz koje se na tankoj niti spušta jaje, simbol početka novog života, dok sa strane lebde dvije školjke, tamni ježinac i Petrovo uho, te razbijeni tanjur s ribom, simbol ljudske prolaznosti.

Zapravo, prijestolje s Gospom i Isusom lebdi nad zaljevom Port Lligat što ga simboliziraju dva istaknuta grebena, kao ulaz u istoimenu morskou luku. Zemaljski i nebeski svijet razdvaja nevidljiva nit koja prolazi kroz Gospino srce, odnosno kroz Isusov mozak. U središtu slike, kao

iz nebeske kolijevke, rađa se Isus u Gospinoj utrobi. Majka prihvaća Božju volju, simbolizirano posjekotinom na glavi, i pobožnim naklonom prema Djetetu, kao posrednica između neba i zemlje, predaje Spasitelja kršćanima.

KRŠĆANSKA LUKA SPASA

Ako je Dalí sa ženom Galom, koja mu je poslužila kao model, živio u skrovitoj uvali u Port Lligatu, u blizini Cadaquésa, jasno je zašto je njegov nadrealistički kršćanski simbolizam došao do izražaja na slici. Toliko je srastao s tim ribarskim naseljem, koje mu je, bježeći od progonitelja i obožavatelja, bilo kao luka spasa, da je u njemu sagradio kuću, danas Casa Museo de S. Dalí. Zato je preko ekspresionističke slike *Madonna de Port Lligat* s nadrealističkim simbolima poslao poruku vjernicima da je Gospina utroba postala kršćanska luka spasa, jer je rodila Spasitelja. Ujedno je tom slikom zahvalio svojoj majci Felipi koja ga je rodila.

Promatrajući sliku, uistinu možemo reći da je to bio početak nove umjetničke prakse koju je primijenio S. Dalí, kad je u plutajućem prostoru, gdje objekti lebde bez stvarne povezanosti, pokušao realistički prikazati kvantnu teoriju, kako je govorio, pomoću koje dematerijalizirana tvar postaje produhovljena. Zato njegovi oslikani likovni motivi postaju nova bića koja izaraju posebnu životnu energiju. Njegova je uloga, da kao umjetnik, oslika svjetlosni trag koji ostavlja nova nadrealnost. Tako se, prema njegovoj teoriji, punoj simbolike, raj nalazi u grudima vjernikâ, u ovom slučaju u Gospinoj utrobi iz koje se rodio Spasitelj.

Ante Branko PERIŠA

Komu ili čemu umiremo

Zajedno sa Stvoriteljem, supružnici su sustvaratelji novog života koji im je darovan. O njihovu DA životu ovisi i budućnost svijeta. Kad u taj odnos uđe nemir koji prekine dijalog i poremeti komunikaciju, kad nema više mjesta ljubavi ni životu - umre i zajedništvo.

POZVANI NA LJUBAV

Pozvani živjeti život u punini, muž i žena pozvani su na doživotnu ljubav i vjernost u dobru i u zlu te otvorenosti života i komunikaciji u kojoj se izmjenjuju informacije. Takav odnos zahtijeva i razgolichenje istine o samome sebi, istine gologa tijela, razgoljenoga duha, golih osjećaja. Pred darom novog života, uz dozu radosti nose i strah... Premda u ljubavi nema straha, obični smrtnici strahuju i strepe, jer nesavršeno ljube. Gdje je ljubav, tamo je i život.

UMIRANJE SEBI

Ljubav u zajedništvu je zahtjevna. Umirati sebi, da drugi pored mene raste, junačko je djelo poniznosti i požrtvovne ljubavi. Živjeti umirući sebi i u tom umiranju postojati te voljeti i radati život. Umirati a ne umrijeti nego postojati za drugog i dopustiti da u mene uraste i pored mene naraste. I premda ugrožava moj život i moju slobodu, ego (ja) još uvi-

jek živi i raste zajedno s onim što tebe čini radosnim i sretnim, pa makar to bilo i moje umiranje.

SLUŽENJE ŽIVOTU

Kad je dvoje supružnika ispunjeno ljubavlju i predanjem, i njihova je ljubav u službi života, a oni ponizni službenici Gospodnji, u dosluhu istine otvoreni govoru ljubavi koja u srce njihova odnosa stavlja moguć život. Istina o nemogućnosti prihvaćanja umanjuje odgovornost, ali ne i činjenicu da je život moguć i kad ga nismo u stanju prihvatiti. U tom trenutku osnovno je pitanje, jesmo li spremni i pretrpjeti i otkinuti nešto od sebe, od svoga komada, od svoje usaljenosti, inertnosti, kolotečine i što smo u stanju dati da služimo životu.

ŽIVOT U DUHU

Kad fiziološke funkcije onemočaju i klone tijelo, Duh još živi, živi i tijelo, živi i ljubav. Premda nesposobni za radanje, oni koji su otvoreni životu velika su potpora svima koji se boje, koji nemaju ni snage, ni hrabrosti, ni prostora, ni novca za prihvata novog života. U molitvi i duhu mogu biti u službi života i stvaranju pozitivna ozračja za njegovo prihvaćanje. Umiranje sebi da drugi živi junački je čin...

SEBIČNO UMIRANJE

Postoji i drukčije umiranje, premda se na prvi pogled čini kao život u izobilju. Užitek kojemu težimo može zarobiti dušu, duh i tijelo, kada postane prioritetan u životu. I prožme tijelo strašću, uzme pozornost i potrošnju usmjeri njegovu ostvarenju. Ako na prvom mjestu

u našem životu nije Bog koji je ljubav i život, svaki drugi poriv, idol, ideja koja nas okupira, oduzima nam život i kad mislimo da živimo.

OVISNOST

Moderna i prastara bolest. Moderna su sredstva ovisnosti, a bolest je vrlo stara. Konzumiranje alkohola, duhana, interneta, novca.... kockanje, droga pored užitka koji donosi i oslobađa od napeposti i surove stvarnosti. Strast stavlja okove ropstva koje, usmjerivši čitavu životnu pažnju, zarobi duh i potroši i materijalna sredstva i vrijeme, zavlada umom i srcem. I tada čovjek teži samo jednom cilju - kako pribaviti sredstvo i ostvariti užitak. Umire sebi za ostvarenje užitka koji ga ubija i baca na dno ponora. Koliko uništenih života, propalih

brakova, izgubljenih mladosti ... egzistencijalnog vakuuma neispunjena čežnjom za vječnim vrijednostima!

POMOĆ

Još uvijek ima onih koji su spremni dio sebe, svoga životnog vremena i svoje ljubavi darovati drugima. Prepoznajući pošast i strahote koje za sobom donose bolesti ovisnosti, osnovali su komune i klubove za pomoć i liječenje bolesti ovisnosti. Čitavo jedno selo nazvali su Majčinim selom i posvetili ga bl. Djevici Mariji. Molitvom i radom, i roditelji i djeca, uz pomoć dobrih lhudi u Majčinu krilu nalaze utjehu, ljubav i put k izlječenju.

S Marijom na djelu iz smrti prelaze u novi život.

SAMO JE U BOGU MIR

Samo je u Bogu mir, jedino je u njemu spasenje, život koji oslobađa od ropstva smrti za novi život. Premda je po ljudskoj naravi teško ostvariti željeni mir poštujući pravila života, jedino s Gospodinom može se živjeti u Istini i Ljubavi slobodno i oslobođeno od spona i strahova koje nose sa sobom prolazni užici.

GODINA VJERE

Na početku Godine vjere, u kojoj smo pozvani produbljavati svoju vjeru i u njoj se obnavljati, preporučimo se bl. Djevici Mariji, da nam svojim primjerom pokaže i zagovorom izmoli taj veliki dar kojim nas Duh vodi iz smrti u život. Marijo, Majko, blagoslovi naše obitelji i pomози sve one koji u tvom krilu traže zaštitu, lijek i slobodu djece Božje!

Danijela DE MICHELI VITTURI

Koja je najstarija Gospi

Lik Majke Gospodinove u likovnoj umjetnosti susrećemo dosta rano u rimskim katakombama u koje su pokapani kršćanski mučenici i vjernici. Prvi kršćani u njima su se okupljali na zajedničku molitvu, euharistijsko slavlje i bratsku gozbu. Krijepili su ondje svoju vjeru, jačali nadu i grijali se u ljubavi kako bi mogli nastaviti svagdanji život, koji je bio izložen opasnostima. Te prostorije s vremenom ukrašavaju svetopisamskim prizorima, među kojima se ističe otajstvo Kristova utjelovljenja kao i lik Majke Gospodinove. U tim jednostavnim slikovnim prikazima zrcali se vjera onog vremena. Oni su svojevrсна vjeronaučna pouka, razumljiva i nepismenima, preko kojih su prvi kršćani dokučivali sadržaje svoje vjere.

GOSPA S PROROKOM

U katakombama sv. Priscile, na Via Salaria u Rimu, nalazi se freska Gospe s Djetetom i prorokom. Ubrajaju je među najstarije slikovne prikaze u kršćanskoj umjetnosti, a

potječe iz II. ili iz prve polovice III. stoljeća. Predstavlja glavnu istinu kršćanske vjere: Sin Božji čovjekom je postao utjelovljenjem u krilu Marijinu. Iako je freska u donjem dijelu oštećena, na njoj se jasno vide sve prikazane osobe. U središtu je Gospa koja sjedi i razmatra. Na njoj je štola i kratki veo, a glava joj lagano nagnuta prema desnom ramenu. Rukama u krilu podržava dijete Isusa. Površje Gospine glave ističe se zvijezda.

Gospi s desne stoji prorok. U lijevoj mu je ruci svitak, a kažiprstom desnice pokazuje na zvijezdu ponad Gospe s Djetetom. Po mišljenju nekih, to je Bileam koji je prorokovao kako *“od Jakova zvijezda izlazi, od Izraela žezlo se diže!”* (Br 24, 17). Drugi drže da je riječ o proroku Izaiji i njegovu poznatomu proročanstvu: *“Evo začeti će djevica i roditi sina!”* (Iz 7, 14).

Navješćujući Mesijin dolazak, Izaija doduše ne spominje zvijezdu, ali na pjesnički način upućuje na puninu svjetlosti, koja će zasjati Mesijinim rođenjem: *“Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista slava Jabvina”* (Iz 60, 1).

Prikaz ističe starozavjetno iščekivanje Spasiteljeva dolaska. To se proroštvo ostvarilo u rođenju Isusa, utjelovljenoga Sina Božjega, začeta po Duhu Svetom i rođena od Djevice Marije. Marija ga rađa i dariva ljudima, po čemu je najčistija slika Crkve.

ANĐEOSKI NAVJEŠTAJ

I evanđeoski izvještaj o navještenju Isusova rođenja vrlo rano ušao je u kršćansku umjetnost. I njega nalazimo na jednoj od fresaka u rimskim katakombama sv. Priscile, koja potječe s kraja II. stoljeća. Veoma je važna ne samo za likovnu umjetnost nego i za povijest bogoslovlja i štovanja. Majka Gospodinova zauzima

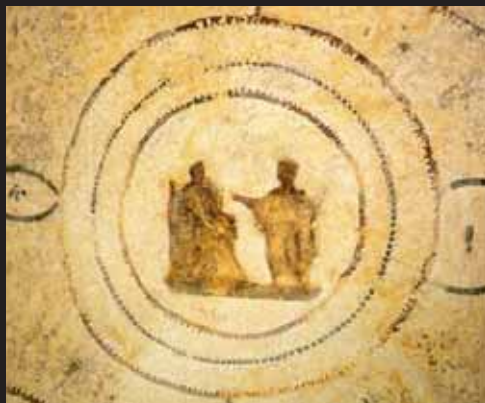

na njoj glavno mjesto. Likovni umjetnik želio je izraziti *osjećaj vjere* koji su kršćani ondašnjeg vremena gajili prema bl. Djevici Mariji.

Anđeo, u odijelu kakvo susrećemo na likovima svetaca, s uzdignutom desnicom stoji pred Marijom u trenutku kad joj upravlja Božju poruku, dok Marija sjedi na sjedalici s naslonjačem i pozorno sluša. Motiv prekriva čitavu plohu, a Marijin stav kao da hoće izraziti njezinu uzvišenost u odnosu na anđela. Radi se o jedinstvenu prikazu Majke Isusove koja je, s Djetetom u naručju, u središtu događanja u odlučnom trenutku povije-

uruče mu svoje darove. Mali Isus u središtu je događanja. Njemu se obraćaju mudraci koji mu iskazuju poštovanje, a njima ga pokazuje Majka. Ona je u sjedećem stavu, iz čega proizlazi da zaslužuje posebnu pozornost i osobito poštovanje.

sti spasenja, što pokazuje da se umjetnik doista zanimao za Marijinu osobu i za njezinu ulogu u djelu spasenja.

POKLONSTVO MUDRACA

Na slikama u katakombama veoma je čest prizor poklonstva mudraca, na kojima je redovito prikazana i Majka Gospodinova. Ona se obično pojavljuje sjedeći na sjedalici s naslonom i djetetom Isusom u naručju, dok se mudraci približavaju da se poklone Djetetu i

OTADA DO DANAS

Likovna umjetnost veoma je rječit svjedok, koji govori potezima i bojama. Iz slikovnih prikaza jasno se vidi mjesto koje Majka Gospodinova zauzima u vjeri i pobožnosti kršćana vremena u kojemu su prikazi nastali. U početku se pojavljuje kao majka s Djetetom na krilu i kao moliteljica, a ta dva tipa likovnog prikaza postat će temeljnim predodžbama i za kasnije prikaze koji se s vremenom malo-pomalo razvijaju. Temelj za njegov procvat postavio je g. 431. sabor u Efezu, koji je utvrdio da se bl. Djevicu Mariju može nazivati Bogorodicom (*Theotokos*). Njezino štovanje otada sve više buja, a razvija se, preoblikuje i obogaćuje i prikaz njezina lika.

Petar LUBINA

Vukovarski križ

U studenom se posebno sjećamo Vukovara i njegove tragedije koja ga je pogodila u Domovinskom ratu. *Anda Pršlja* jedna je od Vukovaraca koji su morali napustiti svoj dom, ostaviti sve što su imali i tražiti kamo će glavu skloniti sa svojom djecom. Razgovaramo o njezinu životnom putu.

- Bilo je žalosno kad sam g. 1991. krenula iz Vukovara i ostavila u njemu petero branitelja, četvoricu sinova i petog supruga. Bila sam beskrajno tužna. U mislima sam prebiralala: Bože moj, hoćemo li se ikad više vidjeti i sastati?! Dok je autobus vozio, gledala

sam gardiste i svoje sinove te se mislila: Bože moj, zašto sam ja u JNA spremala muža i četvoricu sinova kad oni danas moraju s tom vojskom boj biti i ginuti?!

- *Kako ste dospjeli u Berak?*

- Mama mi je umrla kad sam imala pet godina. Ostalo nas je petero iza nje. Djed se morao brinuti o nama, jer je tata radio izvan kuće. Rasli smo kao ptice u šumi. Dani su prolazili. S vremenom smo se razišli. Udala sam se u 18. godini. Muž mi je bio siromašan. Rodila sam troje djece već u Bosni, otkuda smo se odselili u Berak kraj Vukovara. Kupili smo kućicu izvan sela, kraj potoka. Nismo u mjestu prihvaćeni, jer smo bili doseljenici, a kao Bosanci, za njih smo bili ljudi manje vrijednosti. Zato muž nije mogao naći posao, nego je hodao na nadnice u bogatijih, a i ja s njime, da bismo zaradili za kruh. Većinom smo radili u Srba, koji su dobili zemlju i kuću u kolonizaciji g. 1948. i mirovine, navodno kao borci II. svjetskog rata.

Najteže sam podnosila njihove uvrede, što će mi tolika djeca. Ja sam imala u Boga veliko pouzdanje i vršila njegovu volju, i dalje radala - Bogu hvala, osmero! Nakon poroda ostajala bih kod kuće koji tjedan, a dalje je s djecom bila svekrva.

- *Kamo ste išli?*

- Išla bih po danu na nadnicu, a navečer na potok, prati dječje krpice, ono malo robe što su imala. Suprug je zatim otišao u Austriju, da bi zaradio za kuću i zemlju, jer se od nadnica moglo zaraditi tek da bismo se prehranili. Žimi bismo sjekli trstiku. Gazili bismo vodu do pojasa. Imali čizme ribarice, koje bi trstika brzo probušila. Čim uđe voda, noge se smrznu, pravo slede. Tada bismo zapalili šaša i od trstike listove, da ugrrijemo noge i nastavimo sjecu. Kad bi bio led, bilo bi lakše. No, kad pukne i propadnemo, morali smo jedno drugo izvlačiti. Iznosili bismo snopove trstike, a susjedi Srbi smijali bi nam se i zlobno se naslađivali: Nek se pate kad hoće imati djecu!

- *A u proljeće?*

- U proljeće bismo išli kupiti puževe. Odlazili smo i po 10 km daleko, pa znali nakupiti i po 50 kg. Na leđima bismo ih nosili, jednu vreću ja, drugu suprug. I malo-pomalo se micalo. Počeli smo imati i više krava i ovaca, prodavali bismo sir i janjce. Više nismo morali ići na nadnice. Takvim radom došli smo do 4 kuće, 17 jutara zemlje, 600 stabala šljiva, vinograda sa 600 čokota... Imali smo i traktor s priključcima za obradu zemlje, kamion, automobil, veliki motor i još mnogo toga... I u jednom trenutku ostadosmo bez ičega. Sve nam to neprijatelji uzeše! Bože moj, sada samo tebe imam!

- *Kako je stanje danas?*

- Supruga mi je nestala. Ne znam za njega. Jedan mi je sin poginuo, a drugi bio zarobljen i odveden u Stajjićevo. Devet mjeseci bio je u logoru i prošao različita mučenja. Treći sin bio je dva-put ranjen... Svi su mi krenuli Božjim putem i nisu se od njega makli, upali u alkohol, drogu, prostituciju, pa sam toliko sretna.

- *Kamo ste krenuli iz Vukovara?*

- Najprije smo bili neko vrijeme u Zagrebu, a onda sam morala ići u Belgiju radi transplatacije bubrega svoje djece. Bubrege su dobili, kćerka se udala, a sin se oženio. Kćerka je nakon nekoliko godina otišla na drugi svijet, "vratila se u kuću Očevu", a sinu, hvala Bogu, bubreg dobro služi već 15 godina, ima dvoje djece... Živi za njih. Došla u tuđu zemlju, tužna i žalosna s dvoje bolesne djece, bez ikakva znanja jezika, ali je Bog bio s nama i davao nam snage. Ondje sam ostala do g. 2005. i vratila se u Zagreb.

- *Kako ste sada?*

- Sad imam žive šestero djece i 17 unučadi (sa mnom na fotografiji), a u nebu dvoje djece i, vjerujem, muža. Osjećam se veoma bogatom. U radosti dane provodim na zemlji, a nadam se da ću tako i u nebu sa svojom djecom i suprugom. Brinu se za mene i posjećuju me i djeca moja i kumina, koja su ostala bez roditelja a ja se za njih brinula kao rođena majka, do mene drže kao da sam im majka. Vjerujem da me je Majka Međugorska vodila i uz Isusa držala, da sam sve to mogla izdržati, pa sam joj posebno zahvalna.

Ana VRČEK

Crveni karton

Počelo je šaljivo, a tako to često bude. Kazala sam:

- Gotovo sam se zaljubila u Sulejmana, onako snažna, lijepa, osjećajna, romantična!

- Ti si stvarno poblesavila! - vrti se Romeo oko televizora.

- Ljubav je to! U njezinim godinama svašta se događa. Mogao bi ti malo više pažnje posvećivati svojoj vlastitoj ženi - pecka ga Emanuela.

- Izbit ću joj ja Sulejmana iz glave!
- Odmah crveni karton! - viče mali Bartol.

Pucamo svi od smijeha kako je brzo pokupio taj izraz koji Romeo dijeli tako često onima koji mu idu na živce.

- Crveni karton odvratnom Turčinu! - podupire Romeo Bartola i nastavlja: Malo nam je jada zadao kroz stoljeća! Sad su ga kupili i doveli da nam srce para od dobrote i divote. Dolazi mi uokviriti njegovu sliku pa ju objesiti na zid da mu se gospođa klanja. Marš! Bježi! Gasi televizor, razbit ću ga!

- Crveni karton! - vičemo svi. Tako je ta serija skinuta s programa. No, kako bismo se ipak nečim trebali zabaviti i skratiti večer, dovijamo se što bi to moglo biti.

Zajednička molitva? Bilo bi divno, ali... Hajde nas okupi! Kad je molitva u pitanju, svi se razbježe. Nikoga nema u kući. Svi se pravdaju kako nema pro-

blema, hoće ali ne sada. Sada ne mogu, ali kad mognu...

Tješila sma se kako će biti bolje kad dodemo na selo. Tijekom dana radit ćemo na polju. Navečer ćemo moliti. Onda opet nedjeljom zajedničke svete mise. Bit će to život kao iz snova. Baš sam se radovala na te pomisli, ali... Zajednička molitva odmah je propala. Emanuela i njezino društvo noću su izlazili, kroz jutro spavali, malo nešto po danu radili. Čim se smrači, počinjalo je spremanje za izlazak.

- Ne može to tako! Tako se ne radi! To je propast! Nećeš van! - vikala sam.

Ono bi se samo bezočno okrenulo:

- Imam 18 godina. Punoljetna sam!

Čak je i Romea uspjela okrenuti. Iстина, on je uspio povećati broj radnih sati. Ali ono noću - ni on nije uspio nimalo skresati.

Zajednička nedjeljna sveta misa. E, tu smo uspjeli ostati zajedno. U krasnoj crkvi punoj zavjetnih darova i umjetnina mladi svećenik pun Duha Božjega i ljubavi za povjereno stado drži nadahnutu propovijed. Svaka riječ pada poput kiše na žednu zemlju. Na izlasku iz crkve starica Ana stiše mi ruku:

- Jesi li vidjela - nikoga, a toliko sam se molila da nam Bog dodijeli dobra svećenika. Koji je ovo blagoslov - ne znamo ga cijeniti!

- Gdje su ostali mladi? - pitam Emanuela.

- Normalno, spavaju. Nemaju oni roditelje kao ja da me bude i viču: Diž' se, misa je!

Mora da sam reagirala, poskočila je odmah:

- Što me gledaš i čudiš se?! Petorica mojih prijatelja odlazi na brod. Dvije

prijateljice našle su posao vani. Što će ove zime na selu biti tužno! Neću uopće više dolaziti!

- Tužne i puste su naše kuće. Bršljan ih gri. Umjesto plača djece, plačne povorke ispraćaja. Samo se pitaš tko je sljedeći i koliko nas je ostalo - odlazeći mrlja starica Ana.

- Misli ljudske ostaju uvijek zemaljske, a Bog ima svoj plan sa svakim narodom i čovjekom! - kliče moj Romeo i dodaje:

- Tjeraju nas moderni Sulejmani. Ovdje da nema života?! Tko to može razumjeti da je seljak na svojoj zemlji gladan?

- Jedino su groblja puna. Tiha i tajanstvena. Bože, Gospodaru neba i zemlje, koliko si ih primio u svoje krilo, daruj im pokoj vječni! - šapućem.

Nad grobnom pločom molimo *Očenaš*. Mole i oni gore za nas, to osjećamo i dobro znamo. Naši maleni gledaju sve to. Promatraju i upijaju. Neka ih, neka uče da smo ovdje na zmelji samo putnici, ljudi u prolazu. Da nam se broje koraci i pišu dobra djela. Domovina je naša na nebesima! Nebeska Majka u društvu svetih i anđela čeka nas ondje i raduje se našem dolasku... I promatra nas iz nebeske slave, odakle o nama i danas vodi skrb, gleda nas, pazi na naše korake. Nemirno je srce naše dok ne otpočine u Gospodinu...

- Možda bi gospođa o tome češće trebala misliti, a ne o Sulejmanu! - bocka moj Romeo.

Šibam ga pogledom, a on nastavlja:

- Jurimo tako brzo, dok se okrenemo već smo pri kraju puta. Blagoslovi nas, Gospodine, a svim vjernim pokojnicima daruj svoj vječni mir. I svjetlost vječna svijetlila njima, a nama stalno prebivala u umu. Amen.

R. T.

Žena biblijske mudrosti

Elizabeta Kulundžić rođena je g. 1921. u Derventi i školovala se u Sarajevu, ali je od g. 1947. do smrti, 31. kolovoza 2012., živjela u Osijeku. Sav njezin život bio je predanje Bogu i beskrajna ljubav prema Isusovoj Majci. Marija joj je od najmlađih dana bila uzor, poticaj i nadahnuće, a njezina djevičanska čistoća i duhovno majčinstvo životni program. U Sarajevu je pohađala Trgovačku akademiju, stanovala je u zavodu časnih sestara i bila članica Marijine kongregacije. Kao tek zaposlena ekonomistica, po povratku u Derventu, počela je okupljati djevojke i oduševljivati ih za čistoću srca i predanje Bogu po uzoru na Mariju. Riječi "Evo službenice Gospodnje" bile su njezin životni program. Mnoge djevojke, koje su se oko nje okupljale i s njom razgovarale o najdubljim tajnama svoga srca, bile su tako otvorene Duhu Svetom da su odlazile u različite samostane ili su se udavale i postajale dobre i vjerne supruge i majke brojnijoj djeci negoli njihove vršnjakinje.

ZA ODGOVORNOST I ZRELOST

"Teta Elza", kako su je svi zvali, odgajala je svoju duhovnu djecu za odgovorne, zrele, duhom jake žene koje se neće uplašiti iskušenja, kriza i različitih poteškoća, nego ih s Gospom i Isusom znati nositi i prikazivati Bogu

kao neprocjenjiv dar svoje duše. Svagđano je išla na svetu misu i razmatrala, čitala je mnogo duhovne literature, a i svojoj je duhovnoj djeci uvijek davala za čitanje nešto što će ih i duhovno, i intelektualno, i moralno, i kulturno obogatiti i oplemeniti. Kao poslovna žena, znala je koliko je osobna kultura ophođenja, odijevanja i ponašanja u različitim životnim situacijama važna, pa je i svojim je duhovnim kćerima preporučivala da, s Marijom, svoju mladost i svoj život prožive u osobnom dostojanstvu, ženstvenosti i intelektualnoj zrelosti. Osobito je bliskom doživljavala sv. Tereziju Avilsku zbog njezine pobožnosti, produhovljenosti, ali i praktičnosti, kreativnosti, vizionarstva i - poduzetnosti! Bila je žena biblijske mudrosti.

Kad je, na Veliki četvrtak g. 1968. doživjela nadahnuće da osnuje Obitelj žena koje će živjeti u svijetu, ali po uzoru na Mariju biti posve obične, neprepoznatljive po odijelu, ali duboko predane Bogu u djevičanstvu, siromaštvu i poslušnosti, u prvom redu svom biskupu - nitko i ništa je nije na ostvarenju toga plana moglo pokolebati ni zaustaviti. Potaknute Tetinim primjerom, u početku su mnoge djevojke potrčale tom cilju, ali su se umorile i predomislile. Ipak, ljubav prema Gospi u njima je ostala i one su je slijedile u supružništvu i materinstvu. Teti su i danas zahvalne za odgoj. Ali - dolazile su druge, i - ostajale! Tetino nadahnuće zaživjelo je osnivanjem Svjetovnog instituta Obitelj Malih Marija 5. travnja 1969. Dekretom o priznanju biskupa Ćirila Kosa 4. listopada 1975., Obitelj je

obogatila duhovni svijet Đakovačko-osječke nadbiskupije.

OSPORAVANA I TUŽIVANA

Zbog proročkoga gledanja u budućnost, tetu Elzu ne samo da su osporavali neki svećenici nego su je i biskupu tužili. Zbog toga je trpjela, ali je ni to nije pokolebalo. Ona, njezin duhovnik fra Donat Kranjec, koji je i djevojkama bio duhovni vođa, te nekoliko djevojaka, tada vrlo mladih srednjoškolki i studentica, osobno su otišli na razgovor biskupu Bauerleinu g. 1969. i predstavili mu svoje djelovanje s programom. On ih je očinski blagoslovio i hrabrio da nastave moliti i raditi Bogu na slavu, Gospi na čast i vječno dobro svojim dušama te svima kojima će biti poslani. Posebno je hrabrio buduće nastavnice, da ne zataje Boga i svoje vjersko uvjerenje, pa makar po cijenu trajnoga, duhovnog mučeništva, sve do gubitka radnog mjesta. Teta je u tom bila uzor. Nikad nije prihvatila napredovanje u poslovnoj karijeri, jer bi to značilo - odreći se Boga i sebe same.

Teta Elza, fra Donat i Ivan Šešo, tada kapelan u osječkoj "katedrali" na tom

su području bili jednako zahtijevni. Upućivali su na Evandjelje: "Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima" (Mt 10, 32).

PROROK SVOGA VREMENA

Danas, kad su vjernice laikinje u Crkvi dobro došle kao vjeroučiteljice, teologinje, i kad ih se ohrabruje na svagdanu zauzimanje u Crkvi - jasnije vidimo koliko je Teta bila prorok i žena biblijske mudrosti, zauzetosti, kreativnosti, ustrajnosti - i hrabrosti. Crkvu je voljela do mučeništva i bila poslušna svome biskupu! Svaki dan je molila krunicu i preporučivala je djevojkama, a „Mariju“ je čitala - od prvog broja. Biskup Đ. Hranić, na njezinoj zadušnici je istaknuo: "Evangelizacijski odgovor Crkve u ovom gradu, po teta Elzi bio je ne kopiran, niti uvezen izvana, nego se razvijao ovdje, te je prerastao u pravi karizmatički odgovor ove domaće Crkve na potrebe evangelizacije vremena u kojemu je tadašnji papa Pavao VI. (1965. godine) pisao svoju encikliku o evangelizaciji pod naslovom *Ecclesiam suam - Crkvu svoju*. Taj odgovor na potrebe evangelizacije mladih, osobito djevojaka u ovome gradu, jedinstven je u našoj biskupiji; jedan je od rijetkih i malobrojnih u bivšoj državi; ali je predstavljao dobar, pogođen, snažan, nov a autentično kršćanski odgovor u novom vremenu, koji je na tragu duboke tradicije Crkve, no istodobno moderan i usklađen s onim što se događalo i u sveopćoj Crkvi u to vrijeme." Obitelj Malih Marija nastavlja Tetino djelo.

Ana PENIĆ

Uz Svisvete i Dušni dan - in memoriam

Već godinama svaki dan strpljivo, marljivo i zahvalno odlazim na svoj posao pješke, ponekad užurbano, ponekad usporeno, s noge na nogu, ali uvijek istim putem od kuće do škole. I u tom smjeru, na jednom dijelu puta tik uz pločnik nalazi se, čini mi se oduvijek, jedan veliki oglašivački pano ili ploča. Na njoj je, uz prekobrojne šarolike i raskošne plakate, koji napadno i agresivno pozivaju na zabavu, rastrošnost, konzumerizam i hedonizam svake vrste, jedno uzano mjesto s desne strane rezervirano za osmrtnice. Koje li suprotnosti! S lijeva veseli, obećavajući oslikani pozivi pučanstvu na „fešte i na gušte“, a s desna su malene, skromne crno-bijele ulaznice za nebo, kratka sadržaja i uobičajenih riječi popratnoga teksta o tuzi, žalosti i tragičnosti životnoga trenutka uz osnovne podatke o osobi. Tu se i nema što više reći. Riječi su se utopile u moru boli koja preplavi čitavo ljudsko biće. Pred tim i takvim odlaskom dragih nam osoba uvijek nam ponestanu riječi i tako ostajemo sasvim nijemi, tim više kada nas takav čas zatekne nespremne, kada je smrt iznenadna, neočekivana, nasilna i tragična. Ti mali oglasi sa širokim i crnim rubom vidljivim izdaleka, svaki dan me zaustave na trenutak na mome putu pa zastanem i pogledam, nije li tu netko koga poznajem. I Gospodin

Isus zastao je i zaplakao potresen nad mrtvim prijateljem Lazarom. Najviše ih ima i najčešće su pod znakom križa, ali ima i onih s palminom grančicom, kao i onih sa znakom polumjeseca i zvijezde. Svi u istom smjeru, na putu prema vječnosti: „Pokoј vječni daruj njima, Gospodine, i svjetlost vječna svjetlila njima, počivali u miru, amen!“, izmolim i za znane i za nepoznate. Posebno mi je danas pozornost privukla jedna nova osmrtnica sa svjetloplavim okvirom. Na njoj je fotografija i ime nasmijana mladića od samo 24 godine. Bijaše to moj nekadašnji učenik. Dobar dečko, izvrstan đak, vrstan športaš i

velika nada svojih roditelja. Ima li veće tuge i žalosti od one kada roditelj pokapa vlastito dijete koje je besmisleno nastradalo u svijetu mladosti?

Vijest o njegovoj nesreći proširila se velikom brzinom, baš kao što je i smrt bila brža od automobila koji je vozio usred noći po mokroj i skliskoj cesti. Teško je bilo tražiti riječi utjehe za roditelje. Zato su oči njegove pretužne majke uprte u Gospin lik. „Samo tako, samo tako...“, ponavlja ona, „samo s tobom, Gospe moja, moguće je živjeti dalje i ostati priseban. Jer ti si stajala pod križem, nemoćna i slomljena gledajući i osjećajući u svakom drhtaju svoga tijela i duše prebolno umiranje svoga Jedinca. Ti jedina znaš svrhu i smisao tolike patnje skrhanе duše. O, Utjeho žalosnih!“ Moli za nas! Moli za nas, sveta Bogorodice, da dostojni budemo obećanja Kristovih.

Kristovo obećanje je pobjeda nad smrću i život u izobilju... Mi vjerujemo da se našim dragima život ne oduzima, nego se mijenja. Naša se vjera temelji na stvarnom Isusovu iskustvu Uskrsnuća od mrtvih i na Njegovu obećanju: „Tko u mene vjeruje neće umrijeti, nego živjeti. Ja sam Put, Istina i Život.“

Marija, presveta Majka Isusova, tijelom i dušom na nebo uznesena, koja je s Isusom prolazila gorko iskustvo Njegove muke i smrti na križu, ali i radost i slavu Njegova Uskrsnuća i Uzašašća na nebo, naše je ohrabrenje, podrška i utjeha u najtežim trenucima ovozemaljskog života. Na putu kroz dolinu suza moćan je njezin zagovor koji nas vodi do vječne slave u nebu.

Vinka TOKIĆ BUROLO

Hod Majčinske ljubavi

Majčin hod stazom ljubavi kad reče: DA! za Boga i bližnjega, u radosti ili dok patim pazorno je pratim.

Kad hita u pomoć rodici Elizabeti taj hod pustinjom bijaše dug. Na cesti za Betlehem trudna se Mati na magarčiću trucka uz nju je Josip, suputnik drag i životni drug

S malenim sinkom u naručju svom Majčin je hod neizvjesnosti pun bježi pred Herodom da izbjegne smrt i rat na putu progonstva u Egipat Radostan bješe u domovinu povratak, na obroncima Jeruzalema i bram već vide, to je hod prema prikazanju Djeteta mač boli joj spomenu starac i ostalo što uz to ide.

Mukotrpan hod boli bijaše dok tražiše dječaka. Zar izgubiše Sina, i opet lutanje, lutanje... Marija i Josip nadu ga u bramu, ob, olakšanje.

Majčin hod za križem putem na Golgotu što vodi, bod je bezuvjetnog povjerenja u Spasiteljski naum Božji iz ropstva ka slobodi.

„Ja sam PUT, ISTINA I ŽIVOT“, Isus veli, na taj put nas privući želi! Puna sam ganuća...“

Taj Majčin hod na stazi ljubavi suncem obasjanoj slijedit svima nama valja u zoru Uskrsnuća!

Vinka TOKIĆ BUROLO

Kroz tegobe do konačne slave

Početkom studenoga posjećujemo grobove svojih pokojnika, kitimo ih cvijećem, palimo svijeće, a u tolikim krajevima običaj je da se za njih tijekom čitavoga mjeseca posebno i moli. Evo i kratkih razmišljanja koja mogu poslužiti kao uvodi u pojedina otajstava krunice svjetla.

1. ISUSOVO KRŠTENJE

Onih dana dode Isus iz Nazareta galilejskoga i primi u Jordanu krštenje od Ivana. I odmah, čim izade iz vode, ugleda otvorena nebesa i Duga poput goluba gdje silazi na nj, a glas se zaori s nebesa: Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina!

(Mk 1, 9-11)

Nakon tolikih ponižavanja za nametnutog nam rata za obranu slobode i Domovine, ponadali smo se da će ruka pravde dostići zločince koji su krivi za tolike poginule, ostale bez svojih životnih suputnika i brojnu siročad. No, oni koji su u ruke uzeli pravdu, čini se da imaju drukčije namjere i produžuju naše muke...

Dok razmatramo o Isusovu krštenju na Jordanu, molimo za poginule branitelje: da se kao ljubljene sinovi nađu u slavi Očevoj, a moćnike nek prosvijetli kako bi našu stvarnost mogli gledati u pravom svjetlu.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. SAMOOBJAVLJENJE U KANI

Kad ponesta vina, Isusu će njegova majka: "Vina nemaju." Kaže joj Isus: "Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas! Nato će njegova mati poslužiteljima: "Što god vam rekne, učinite!"

(Iv 2, 3-5)

U obrani Domovine mnogi su dali živote, brojni su ostali osakaćeni, osjećaju duševne smetnje i podnose psihičke boli zbog svega što su vidjeli, čuli i doživjeli. Za mnoge odgovorni nemaju razumijevanja: cinički slave njihove pobjede i veličaju junaštvo, a tjeraju i dalje svoje te im nanose nove udarce.

Dok razmatramo o Isusovu prvom znamenju u Kani, molimo za ljude s ranama Domovinskog rata: pokojnima, Gospodine, udijeli svoj sveti mir, a živima snagu kako bi mogli učiniti sve što im rekneš, da nadidu nerazumijevanja i hrabro izdrže.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. NAVJEŠTAJ KRALJEVSTVA

A pošto Ivan bijaše predan, otide Isus u Galileju. Propovijedao je evanđelje Božje: "Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!"

(Mk 1, 14-15)

Oni na kojima je Domovinski rat ostavio posljedice, i dalje su među nama, a mi ih toliko puta ne shvaćamo. Često su u svom svijetu, a mi u svom. Dolazi zbog toga ne samo do međusobnih nesporazuma, nego da ih u njihovu jadu u svojoj nemilosrdnosti ismijavamo, čak izrugujemo...

Dok razmatramo o Isusovu navještaju kraljevstva, molimo za obitelji s ratnim posljedicama: da u trenucima nerazumijevanja smognu snage povući se i otvoriti se Duhu uranjajući u obećano kraljevstvo radije negoli galamiti, psovati i razbijati.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. PREOBRAŽENJE NA BRDU

I začu se glas iz oblaka: "Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, koga sam odabrao! Njega slušajte!"

(Mt 17, 5)

Bog je stvorio čovjeka kao društveno biće, a toliko mu je puta najteži onaj kraj njega. No, čovjek je određen za više, za vječnu sreću, a to se postiže jedino po križu! Svi smo mi križevi jedni

drugima, a najveći križ mi smo sami sebi. Jedino, druge bolje vidimo negoli sebe i njima nam je lakše prigovarati nego sebi.

Dok razmatramo o Isusovu preobraženju na brdu, molimo za sve koji su Domovinskim ratom pogođeni: pokojne dovedi u raj, a živima daj snage da u svagdanjem životu, preobražavajući se u zajedništvu s tobom, podnesu strpljivo poteškoće na koje nailaze.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. USTANOVLJENJE EUHARISTIJE

Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zabvaliivši razlomi i reče: "Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen." Tako i čašu po večeri govoreći: "ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen."

(1 Kor 11, 23-25)

Brojni poginuli branitelji ostavili su nakon sebe djecu. Nedostaje im čvrsta ruka odvažna oca i nježno srce dobre majke, koji ih jedini pravo mogu odgojiti. Treba li se, stoga, čuditi da su brojni skrenuli s pravog puta, upali u loše društvo, odali se drogi, alkoholu, nemoralnu življenju...?

Dok razmatramo o Isusovu ustanovljenju otajstva euharistije, molimo za djecu poginulih branitelja, izloženu kušnjama da se poistovjete s masom i podlegnu: tragično preminule dovedu u nebo, a žive privuci da se češće hrane Kruhom Života kako bi do kraja iznijeli životni križ.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

Stanje očišćenja i mira

Neizmjerni i vječni Bog, koji je Ljubav, stvorio nas je za sebe, darovao nam je svoj besmrtni duh koji trajno čezne za njim, za vječnim vrednotama i ne može se smiriti u osjetnoj radosti ni blaženstvo naći u prolaznim stvarima. Čovjek misli da će obogaćenjem materijalnim dobrima naći svoju sreću, uživati u njoj, ali ostaje nemiran, nesretan, neispunjen, jer njegov duh nadilazi granice vremenitog i prolaznoga. Imamo primjere u ljudima koji su se bili obogatili do najviših dometa, poput bankara, koji su upravljali velikim trustovima, koji su se trajno obogaćivali, i na kraju završili samoubojstvom, potvrđujući time da sreća nije u prolaznome i materijalnome. I takvi ljudi, iako su bogati, imaju i mnogo nevolja, jer trpe ili zbog otičmačine, pohlepe, nemira: što će učiniti ili kome će ostaviti svoje blago. Dante im upravlja riječi:

*Nebo vas zove, oko vas se kreće
i vječno sve ljepote vam kaže,
a pogled vaš od zemlje dalje neće,
zato vas bije koji sve to važe.*

(Čistilište, 14, 148-151)

Davno je uskliknuo sv. Augustin: "Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok ne otpočine u tebi" (Ispovijesti, 1,1).

I naš zemni život brzo prolazi...

Predstoji nam prijelaz u drugi svijet.

Čeka nas raj, pakao ili čistilište. Po

svojoj prirodi, naš duh bi odmah zaronio u Božje svjetlo, ali nema mu pristupa, ako nije očišćen; ako nije u svome zemaljskom životu dao pokoru dobrim djelima, živeći u milosti i pravednosti. Ako se pri smrti pokaje i skruši te moli božansko milosrđe, Bog mu spašava dušu, ali ona mora proći svoje čistilište te se očistiti i uljepšati, kako bi mogla ući u svadbenu dvoranu. Možemo sami zaključiti: ako smo pozvani na neku veliku svečanost, ne želimo ući ako se prethodno nismo uredili: oprali, obukli čistu i pristojnu odjeću, uredili svoje lice. Onečišćeni ne bismo se mogli radovati ni sudjelovati u općoj radosti i bratskoj gozbi. Tako je i u čistilištu. U njemu je teško i bolno, ali se muke strpljivo i rado podnose, jer je to volja Božja, i jer duše znaju da će se nakon njih naći u blaženoj svjetlosti. Najteža im je bol što su odijeljene od Boga, svoga vječnog počela.

Da bi te duše što prije prispjele u vječnu radost, traže naše molitve i posredovanje pred Bogom. Posebno je moćna nebeska Majka, koja se trajno pred licem Božjim zauzima za svoju djecu i skraćuje im muke svojim posredovanjem. I mi je molimo za duše naših milih i dragih pokojnika, a one će se zauzimati za nas. Ako je duša u milosti, svaki je njezin rad blagoslovljen i zaslužan pred Bogom: čišćenje ulica, rad u kamenolomu, trgovini, obitelji, u svemu - svemu. O tome je tako pisao Theilard de Chardin, sve to pretvarajući u Krv Kristovu, koja čisti i spašava. I mi činimo tako pa ćemo biti utješeni i blagoslovljeni.

s. Marija OD PRESVETOG SRCA

Opet ću doći

Tiho je
zemlja još spava
i ptice
zora tek rasprostire svoje
raskošne skute
pokoja zvijezda prstima miluje
stabila
raznježi srce

Ti usred pećine
ja pred Tobom Bezgrešna Mati
promišljam što od Tebe da ištem
a što bi Ti htjela mi dati

al svaki put kad ovdje u Vepric
k Tebi u pohode dođem
zaboravim sve naume i želje
samo pijem i pijem iz srca Tvoga
obilje ljubavi hranjive
blagoslovljene

nasitim se
i mislim za neko vrijeme dosta
će biti
al ožednim brzo
tko se ljubavi svete može nasititi

opet ću uskoro morati doći
uvijek me takneš
nadahneš
baš ovdje proklija u meni
duhovno sjeme
propupaju pupovi
rascvjeta se duša
korijen pusti u dubine
kao bršljan uz hrast
u Majku se svoju sva upijem

Danica BARTULOVIĆ

Obratila tisuće

Osam godina čeknuli su za djetetom. Napokon je supruga ostala trudna, ali su liječnici kod nerodene bebe ustanovili neizlječivu bolest. Usprkos tome, vjerovali su da Bog može sve i dali se na molitvu. Međutim, prijatelji su im savjetovali pobačaj, ali se oni nikako nisu htjeli odvojiti od stvorenja, koje su toliko čekali i za kojim su toliko čeknuli. Tada se trudnica sjetila svoje krunice, koju joj je prijateljica donijela kad je išla u Međugorje. Uzela ju je i pritisnula na svoj trbuh, kako bi bila što bliže nerodenom djetetu. Pritom je osjetila njegov prvi pomak. I bila je sretna.

Kad je došla na ponovni pregled, voda koja je naplavila djetetovo tijelo i bila bi uzrok njegove smrti, nestala je. I u rujnu g. 1994. Ana-Marija došla je potpuno zdrava na svijet. Otada njezini roditelji pozivaju svakog dana svoje prijatelje na molitvu krunice.

Krunica je obratila tisuće krivovjercara i milijune tvrdokornih grešnika ponovno dovela Bogu. U Lurdu se Gospa ukazuje s krunicom i poziva na molitvu, u Fatimi ne samo da se ukazuje s krunicom nego se i naziva Kraljicom svete krunice... Fatimska vidjelica s. Lucija kaže: "Blažena Djevica Marija krunici je podarila takvo djelovanje da ne postoji nijedan materijalni, duhovni, nacionalni ili međunarodni problem koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti."

Pere MARIN

Međugorska satnica

Molitva krunice u župnoj crkvi započinje u 17, a misno slavlje u 18 sati, a zatim uobičajeni molitveni program. Klanjanje je srijedom i subotom od 21 do 22 sata. Molitva krunice na Podbrđu nedjeljom i križni put na Križevcu petkom je u 14 sati. Misno slavlje u 13 sati jedino je subotom. (GM)

Dva remetska stoljeća

Župa Uznesenja Marijina u Remetama proslavila je 200. obljetnicu utemeljenja. Tim je povodom od 19. do 21. rujna održana trodnevna večernja konferencija, a od 11. do 14. listopada povijesno-pastoralni skup, kad je glavno misno slavlje 14. listopada predvodio biskup Mijo Gorski. (GK)

Blagoslovljen novi kip

U crkvi sv. I. Krstitelja na Sebišini, u župi Runovići, 16. rujna dekan fra Z. Kutleša blagoslovio je novi kip bl. Djevice Marije, dar Ane Bakavić, koji će se častiti kao Ime Marijino i blagdan slaviti u nedjelju nakon 12. rujna. (FPPO)

Kip Majke života

U Sesvetama je 16. rujna R. Šreter blagoslovio kip Marije Majke života, spomen-obilježje nerođenoj djeci. Visok je 183 cm, a prikazuje Gospu kao trudnicu koja jednom rukom dodiruje nerođenog Isusa, a drugom u svom Srcu čuva i brani nerođene. Izradio ga je kipar Franjo Haramina, postolje akad. kipar Dragutin Grgas, a dar je župljanke Ankice Travner. (GK)

Od oceana do oceana

Hodočašće s likom Gospe Jasnogorske kroz Hrvatsku održano je od 20. do 25. rujna. Ikona je doputovala iz Slovenije u Zagreb na Trnovčicu gdje je upriličen poseban program, nastavlja je 21. rujna u Remete, a zatim u Udbinu, Šibenik,

ZA DOMOVINU

U svetištu Majke Božje na Kamenitim vratima u Zagrebu svakog petka u 10 sati moli se krunica za hrvatski narod i Domovinu, a posebno za slobodu uhićenih branitelja.

Krk, Pulu, Sv. Petar u Šumi te Umag odakle je otišla u Italiju. Na to hodočašće *Od oceana do oceana* odlučili su se na Jasnoj Gori 28. siječnja predstavnici pokreta za život kad su učinili i čin posvete te predanja apostolata obrane civilizacije života u ruke Kraljice Života. Dogovorena je trasa od Tihog do Atlantskog oceana, s oko 18.000 km, koji povezuju Vladivostok i Fatimu, a obuhvaća 24 europske države i traje od 8. svibnja do prosinca 2012. (IKA)

40. obljetnica posvete crkve

Misnim slavljem koje je 23. rujna predvodio biskup J. Mrzljak proslavljena je 40. obljetnica posvete župne crkve Majke Božje Fatimske u Orehovici. (IKA)

Župne mrežne stranice

Župa Velike Gospe - Rožat u Rijeci Dubrovačkoj ima svoje mrežne stranice na adresi www.rozat.org. Uz povijest župe i franjevačkog samostana na njima se nalaze i podaci o aktivnostima, obavijesti, raspored misa, župnih kateheza... Predstavljene su i zajednice u župi, a važniji događaji zabilježeni su fotografijama i audio zapisima. (IKA)

Varaždinsko jubilejsko slavlje

Misnim slavljem u varaždinskoj stolnici Uznesenja Marijina, koje je 30. rujna predvodio kardinal J. Bozanić, proslavljena je 15. obljetnica osnutka varaždinske biskupije. Biskup J. Mrzljak blagoslovio je u toj prigodi kamene kipove sv. M. Križevčanina i bl. A. Stepinca u nišama obnovljenog pročelja. (GK)

Blagoslov zvona

Biskup I. Šaško blagoslovio je 22. rujna radove na crkvi Pohoda Marijina u župi Mahično i zvono koje je postavljeno lani za obnove zvonika. (GK)

Dvadeseto hodočašće

7. listopada održano je 20. hodočašće hrvatske vojske i policije u Mariju Bisticu, a među hodočasnicima bilo je i 50 pripadnika OS BiH te 40 OS Republike Francuske. Misno slavlje predvodio je apostolski nuncij nadb. A. D'Errico, a biskup J. Jezerinac je propovijedao. (IKA)

Susret supružnika i roditelja

U svetištu Gospe od Čudesa u Oštarijama održan je 6. listopada susret supružnika i roditelja gospičko-senjske biskupije na kojem je govorio glumac i duhovnik R. Bundalo, a nakon križnog puta misno slavlje predvodio je biskup M. Bogović. U svetištu je 14. listopada obilježen Međunarodni dan bijelog štapa i početak Godine vjere, kad je misu predvodio J. Ladišić. (IKA)

Nova krstionica i navještaonica

Biskup V. Košić predvodio je 7. listopada misu u crkvi sv. Marije Kraljice mira u sisačkom Naselju i u toj prigodi blagoslovio novopostavljenu krstionicu, navještaonicu i svetohranište. (IKA)

20 godina župe

Na blagdan bl. Djevice Marije od Krunice, župa Kraljice svete Krunice u Novoj Gradiški slavila je 20. obljetnicu osnutka. Euharistijsko slavlje u novoj nedovršenoj župnoj crkvi predvodio je biskup A. Škvorčević. (IKA)

Zdravstveni radnici u Voćinu

U Voćinu je 8. listopada održano III. hodočašće zdravstvenih djelatnika. Započelo je procesijom, nastavljeno pre-

davanjem V. Dugalica te meditativno-molitvenim programom i misom koju je predvodio biskup A. Škvorčević s V. Pozaićem i duhovnicima. (IKA)

Stopama pobijenih

Na Širokom Brijegu održan je 14. listopada IV. simpozij *Stopama pobijenih* o osvjetljavanju komunističkog ubojstva 66 hercegovačkih franjevac. Nakon misnog slavlja koje je predvodio fra D. Dodig, u dvorani su održali predavanja M. Akmadža, D. Borovčak i N. Koncul. (SP)

Dan hodočasničke Gospe

Na Danu hodočasničke Gospe članova Schönstattskog pokreta 13. listopada u crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku biskup M. Uzinić okrunio je sliku Majke Tripud Divine za kraljicu Dubrovačke schönstattske obitelji. (IKA)

Mađari u voćinskom svetištu

Iz pečuške biskupije 13. listopada došlo je više od 600 hodočasnika u Voćin pod vodstvom gen. vikara B. Garanaya, koji je predvodio euharistijsko slavlje, a dočekaio ih je i pozdravio biskup A. Škvorčević. (IKA)

Biskup u Gospinu svetištu

Biskup Ante Ivas tijekom Godine vjere svakog će petka u biskupijskom marijanskom svetištu Vrpolju predvoditi čitanje Katekizma Katoličke Crkve i misno slavlje. Vrpolje je proglašio svetištem Godine vjere šibenske biskupije. (IKA)

Marijafest 2012.

U svetištu Majke Božje Molvarske održan je 13. i 14. listopada 10. festival marijanske duhovne glazbe *Marijafest*. Izvedeno je 20 marijanskih pjesama s kojima su izvođači nastupili na proteklih 9 festivala. (IKA)

Tko nije strpljiv čekati zeleno, juri kroz crveno i završava - u crnu.

Često nazdravljati u tuđe zdravlje, znači - sebi ga oduzimati.

Svaka oholost konačno se uhvati u mišolovku - mrtvačkog sanduka.

Danas se teško popeti visoko: ljudi se guraju sami ili ih gura netko drugi - dok skromni ostaju prizemljeni.

Svjetla oko mene može gasiti bilo tko, a svjetlo koje žari iz mene - samo ja.

Kakvo je oko, onako je i - viđenje.

Sudove o drugima izbjegni, jer tvoje oko ima - ograničen domet.

Treba pritisnuti puce vjere da bi se aktivirala - Božja svemoć.

Tek kad se samoća iskoristi kao suočenje sa samim sobom, iz nje možemo - krenuti u vrevu.

Reče mi prijatelj: "Oni isti koji su me odgajali za istinu, a usudiivši se kroz tu Istinu gledati njihov život - odrubili su mi glavu!"

Samotnjaka samoća obogaćuje, a vreva - potkrada.

I sami ateisti bezbrižnije žive uza susjede - vjernike.

Mnogi ne prihvaćaju pravdu, jer silazeći odozgor, pri akceleraciji - dobiva na svojoj težini.

Teren iz kojeg izrasta kleveta, uvijek je obogaćen - stajskim gnojivom.

Sva napadačka sredstva imaju svojstvo - bumeranga.

Prava je nesreća: nakon bogata životnog iskustva ne moći - iznova početi.

Stanko RADIĆ

- Zašto misnik za oltarom tako često širi ruke?

- Da ne bi izgubio ravnotežu!

SLOBODA

- Zašto svakog dana trčiš u gostionicu? - oštro će supruga mužu.

- Da bih doživio osobnu slobodu!

PARKIRANJE

- Gdje si parkirala auto?

- Kraj srušenog spomenika!

- Pa nije spomenik srušen!

- Je, otkako sam ja ondje parkirala.

ZAŠTO PLAČEŠ

- Zašto tako plačeš?

- Izgubio sam se, noć je i ne znam kako ću kući!

- Kako se zove ulica u kojoj stanuješ?

- Ne znam, upravo smo se danas preselili u novi stan!

- Pa kako ti se zove mama?

- Nemam pojma, upravo se malo prije zaručila!

Petar Lubina - MARIJA - MAJKA ISUSOVA I NAŠA - Što Crkva vjeruje i uči o Gospi - Što bi svaki Isusov vjernik trebao znati o Majci Gospodinovoj i njezinoj ulozi u povijesti spasenja, u kršćanskoj predaji i pučkoj pobožnosti, na temelju svetopisamskih izvješća, dogmatskih pravorijeka, bogoslovskih prouka te liturgijskoga i pučkog štovanja. Knjiga koju bi u Godini vjere trebao proučiti svaki Marijin miljenik. Str. 152., cijena 40 kn. - **Narudžbe:** "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184, e-pošta: petar.lubina@st.f-com.hr

Dinko Aračić - MARIJA U RANOKRŠĆANSKOJ LITERATURI - U prvom dijelu prikazana je usporedba između Crkve i Marije, Crkve, Majke vjernika i Marije, Majke Isusove, a u drugom dijelu misli crkvenih otaca koji su svojim govorima i spisima oblikovali Gospin lik u prvotnoj vjerničkoj zajednici. Dobro će doći za osobnu izgradnju kao i za svibanjsku i listopadsku pobožnost - 232 str., 60 kn. - **Narudžbe:** "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184, e-pošta: petar.lubina@st.f-com.hr

Fra RAFO KALINIĆ - ŽRTVA SVOGA SVEČENIŠTVA - Glasilo vicepostulature - Godište XXIII., br. 31-32. - Prilozi za upoznavanje svetačkoga lika hrvatskoga kandidata za oltar. - **Narudžbe:** Fra Petar Bezina, Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 340-223.

Fra Mario Jurišić - HRVATSKI SVJETIONICI - 48. knjiga poznatoga pučkog propovjednika i pisca u kojoj na 179 str. opisuje likove Božjih ugodnika u hrvatskom narodu. Prikazuje svece koji su živjeli na području Hrvatske prije Hrvata, zatim hrvatske svece, blaženike, sluge Božje i kandidate za oltar. Ilustrirano. - 50 kn. - **Narudžbe:** Fra Mario Jurišić, Obala hrvatskih rodoljuba 36, 21334 Zaostrog.

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.
MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve, ispovijed, krunica... - za mlade i starije - 6 kn.
P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.
M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.
R. Šutrin - VJERNI DJEVIKI SLAVNOJ - Nezaobilazni velikani duha i uma - 30 kn.
M. Crvenka - SVETOPIŠAMSKE ŽENE - Opisana jedna po jedna žena - 50 kn.
J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.
P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.
P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.
P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.
P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.
P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane molitve između dvaju raskola - 40 kn.
P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.
P. Lubina - ZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.
P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Prikaz najpoznatijih marijanskih molitava - 30 kn.
P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Marijinim tragom po Svetoj Zemlji - 50 kn.
M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.
A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. suvremeno razmatranje o Gospi - 30 kn.
V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.
Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.
R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Črtice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.
J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.
R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.
M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Jednostavna razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.
M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.
Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184 ili 340-193.

Nada Pačić, Stuttgart: Majčice mila i draga, hvala ti na uslišanim molitvama! Pod tvoje okrilje stavljam sebe i svoje najmilije, uz dar; - **M. P., Šibenik:** Hvala Majci Božjoj na svim milostima! Nek i dalje čuva mene i moju obitelj, uz dar; - **Anda Bašić, Mosbach:** Majko Marijo, hvala ti na svim milostima! Pod tvoje okrilje stavljam i dalje sebe i sve svoje, uz dar; - **Drago Batarelo, Kaštel Stari:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i njezinoj zaštiti izručujem sebe i sve svoje najmilije, uz dar; - **Dragica Mirković, Split:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i svoju djecu, da nas čuva i brani, uz dar; - **Ljiljana Vidošević, Šibenik:** Zahvaljujem nebeskoj Majci na ljubavi i milostima koje je isprosilala meni i mojim. Njezinoj zaštiti i dalje preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Kazimir Barukčić, Frankfurt:** Mila Majko od Kondžila, tebi hvala za sve bila! Molimo te za povratak u Bosnu i za naš opstanak, za Hrvatsku, našu majku milu, što nas čuva sve u svomu krilu! Majko naša, Kraljice Hrvata, otvori nam rajska vrata, okrunjena Kraljice neba i zemlje, svom narodu ispuni želje, uz dar; - **Sanja Mošić, Berlin:** Gospi zahvaljujem na ljubavi koju mi svaki dan iskazuje i njezinoj brizi povjeravam sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Ivica Sučić, Berlin:** Majko Božja, na svemu ti hvala, što si meni u životu dala. Čuvaj i brani mene i moje i dalje, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i unaprijed joj pod okrilje stavljam sve svoje, osobito djecu, posebno moju dragu Tonku, uz dar; - **Anka Đikić, Berlin:** Zahvaljujem Majci Božjoj na tolikim milostima udijeljenim meni i mojoj obitelji te sebe i sve svoje i unaprijed stavljam pod njezinu obranu, osobito djecu i unučad, uz dar; - **Marija Kolak, Berlin:** Zahvaljujem nebeskoj Majci na tolikim milostima kojima je obasipala mene i moju obitelj te i unaprijed pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje najmilije, osobito djecu, uz dar; - **Marija Skelin, Šibenik:** Zahvaljujem Majci Mariji na iskazanoj ljubavi. Njoj i dalje pod okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, da nas čuva i brani, uz dar; - **Ana Vrček s Čitateljicama, Zagreb:** Hvala Majci Božjoj na svim milostima kojima nas obasipale! Njoj se i nadalje preporučujemo u svojoj nemoći i starosti, da nad nama bdije i brani nas, uz dar; - **Vera Kešinović, Esslingen:** Hvala Nebeskoj majci na svim milostima! I unaprijed stavljam pod njezinu zaštitu sebe i sve svoje, osobito djecu i unuke, uz dar; - **Danijel Lončar, Zadar:** Zahvaljujem Gospi na svim milostima te i unaprijed njezinoj majčinskoj dobroti preporučujem sebe i sve svoje, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

U spomen
+ MARIJE JURJEVIĆ
iz Kruševa kraj Obrovca
(2005. - 15. listopada - 2012.)
Obitelj Jurjević
(Dar za "Mariju")

U spomen na moju pokojnu majku
SVJETLANU
šaljem dar za širenje lista "Marija"
Josipa Lekić, Gradac n/m

2. studenoga prošle su četiri godine otkako se
Gospodinu zauvijek preselila naša draga
ANA VEKIĆ

Svojim naglim odlaskom sve si nas iznenadila. Dok te se sjećamo o godišnjici tvoga prelaska u vječnost, na svemu ti zahvaljujemo i molimo Gospodina nek ti bude milosrdan i dobrotiv!
Ćerici Zdenka i Branka s Matijom
(Dar za "Mariju")

4. studenoga navršava se sedam godina otkako je ovaj život zamijenio drugim naš dragi suprug i otac
PETAR REPUŠIĆ ČIČAVI

U molitvi s njime svagdana sjedinjeni čekaju zajednički susret o uskrснуću u posljednji dan
supruga Mirjana i djeca
(Dar za "Mariju")

23. studenoga navršavaju se dvije godine otkako se vratilo u Kuću Očevu naš dragi
TOMO BARIŠIĆ

Gospodine, tvojem se vjernima život mijenja a ne oduzima. O obljetnici prelaska u vječnost, preporučujemo ti svoga muža, oca, brata, djeda i pradjeda, da ga obdariš životom vječnim.
Supruga i djeca s obiteljima
(Dar za "Mariju")

29. studenoga navršilo se osam godina otkako se Gospodinu zauvijek preselilo
ANTE MIKULIĆ GALE

Iako si kradom nestao između nas, nazočan si i dalje u našim srcima. Udijeli mu, Gospodine, život vječni!
Supruga i djeca s obiteljima
(Dar za "Mariju")

U spomen na moje drage pokojnike, osobito na majku, brata i svestra, mjesto cvijeća na grobove, šaljem dar za potrebe "Marije".
Andelka Dinarina, Glavice

U spomen na naše drage pokojnike, mjesto cvijeća na njihove grobove, šaljemo dar za potrebe "Marije".
Obitelj Čelant, Klenovnik

Darovali su i tako omogućili siromašnijima primati "Mariju", po: - 10 kn: **Ivanka Bartulović**, Zagreb; **Marijana Petrov**, Osijek; **Irena Vukorepa**, Rijeka; **Milka Sičenica**, Split; - 30 kn: **Štefica Bedeković**, Kloštar Ivanić; **Ana Štobodanac**, Đakovo; **Zdravka Šiško**, Makarska; **Ksenija Vrabec**, Zaprešić; **Danica Žepina**, Biograd na/m.

MARIJA SVIMA OBILNO PLATILA!

50 godina "Marije"

1. prosinca,

u prvu subotu u mjesecu, u 19 sati u sveištu Gospe od Zdravlja u Splitu, sv. misom za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije" zahvalit ćemo Bogu za 50 godina izlaženja našeg lista.

Nakon mise u samostanskomu izložbenom prostoru bit će otvorena prigodna izložba i predstavljen svečani broj "Marije" kao i naša nova izdanja.

Sve vas očekujemo!

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko njegove majke Marije;
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svake prve subote u mjesecu u 19 sati u sveištu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakom prvog četvrtka u mjesecu u splitskomu sveištu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".

Tiha Kežić, Staševica: Nebeskoj Majci povjervam zdravlje svoje i svih najmilijih, uz dar za njezin list; - **Goga Marević Krunina, Staševica:** Na čast Gospe od Zdravlja za širenje lista "Marija", šaljem dar; - **Anđa Gelo, Berlin:** Tebi, Gospe moja, preporučujem sebe i sve svoje, posebno djecu, uz dar; - **Gordana Plečaš Smijanovna, Staševica:** Nebeskoj Majci preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, uz dar; - **Mara Barukčić, Frankfurt:** Preporučujem Gospi svoju obitelj, osobito kćerke s njihovom djecom, za zdravlje duše i tijela, uz dar; - **Ante i Mileva Lončar, Wollongong:** Preporučujemo Majci Božjoj sebe i svoju obitelj kao i sve svoje najmilije, osobito djecu i unučad, za zdravlje i blagoslov, da nas štiti i zagovara, uz dar; - **Danijel Lončar, Zadar:** Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe i svoju obitelj, da nas čuva, prati, brani i zagovara te izmoli blagoslov za mene i sve moje, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Gospi preporučujem sebe sa svojom obitelji u tuđini, osobito djecu, kao i svoje mile i drage kod kuće, da nad nama bdije, uz dar; - **Ivanka Pančić, Osijek:** Preporučujem zagovoru Majke Marije sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Marija Batinić, Zagreb:** Preporučujem nebeskoj Majčici sebe i sve svoje, da nas prati na životnomu putu, uz dar; - **Barbara iz Hvara:** Preporučujem u molitve svoju obitelj, za mlade da ustraju u dobru, starijima puno strpljenja u životnim poteškoćama, uz dar; - **Danka i Šime Marinović, Nin:** Preporučujem dragoj Majci Božjoj Bistričkoj sebe i sve svoje, osobito svoju djecu i njihove obitelji kao i svoje zdravlje, uz mali dar; - **Mara Škorić, Rijeka:** Preporučujem dobroj Majci sebe i svoju obitelj, uz dar za "Mariju"; - **Ivan Drpić, Osijek:** Preporučujem Gospi sebe i sve svoje, da nas i unaprijed čuva i brani, uz dar; - **Danica Žepina, Biograd n/m:** Stavljam pod zaštitu Marijinu sebe, svoga muža i našu djecu, kao i sve svoje mile i drage, da nas čuva i brani, uz dar; - **Gordana Iličić, Altdorf:** Želim zahvaliti Gospi na zaštiti i preporučiti sebe i sve svoje, posebno djecu, Mateja i Stjepana, da nad nama i dalje bdije i čuva nas, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;

Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split; tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta.

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22;

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Ivan Slijepčević (+22. V. 2012. u 62. g. - Sotin); - **Iva Mihaljević** (+25. VII. 2012. u 91. g. - Podhum); - **Paško Prgin** (+26. VII. 2012. u 79. g. - Šibenik, Prhovo); - **Jelena Ela Glavičić r. Tamburović** (+21. VIII. 2012. - Split-Makarska); - **Don Ivan Olujčić** (+2. IX. 2012. u 90. g. - Oberalm, Salzburg Maxglan); - **Cecilija (Beba) Lukšić** (+3. IX. 2012. u 83. g. - Mirca); - **Stjepan Tudor** (+6. IX. 2012. u 76. - Hvar, Velo Grablje); - **Dragica Vuđan**, MKK (+7. IX. 2012. - Mihovljan); - **Mara Skokić** (+10. IX. 2012. u 74. g. - Zelčin, Harkanovci); - **Č. s. Viktorija Magdić**, SM (+12. IX. 2012. - Zagreb); - **Ivan Bitanga Zeko** (+13. IX. 2012. - Runovići); - **Don Vicko Jelinčić** (+17. IX. 2012. u 81. g. - Postira); - **Zvonimir Trupković** (+17. IX. 2012. - Varaždin); - **Petar Jerković Mrvić** (+18. IX. 2012. - Runovići); - **Iva Gabelica** (+21. IX. 2012. - Gornje Podbablje); - **Ivan Ivica Sočo** (+21. IX. 2012. - Mainz); - **Ivan Jukić** (+23. IX. 2012. - Otok); - **Janko Čosić Tičić** (+24. IX. 2012. - Imotski); - **O. Dobroslav Begić**, OFM (+24. IX. 2012. u 85. g. - Posušje); - **Slavko Džankić**, otac fr. Zvonkov (+24. IX. 2012. - Lipa); - **O. Albert Marić**, OFM (+25. IX. 2012. u 77. g. - Zadar-Karin); - **O. Ilija Zrno**, OP (+25. IX. 2012. - Zagreb); - **M. Benedikta (Perica) Grgević** (+26. IX. 2012. u 76. g. - Jelsa, Hvar); - **Stipe Jukić** (+27. IX. 2012. - Otok); - **Mate Puljiz Beganić** (+27. IX. 2012. - Runovići); - **Branko Lovrec** (+28. IX. 2012. u 80. g. - Zagreb); - **Dinka Pranjić r. Tudor** (+30. IX. 2012. u 57. g. - Milna, Hvar); - **Nevenka Lapenda**, majka č. s. Vesne (+3. X. 2012. - Krivodol, Poljica); - **Zdravko Lozo** (+3. X. 2012. - Imotski); - **Č. s. Franka Arh**, SM (+7. X. 2012. - Dubrovnik); - **Vlč. Mirko Bingula** (+10. X. 2012. - Đakovo-Stari Mikanovci); - **Ivan Babić Garčušić** (+11. X. 2012. - Runovići); - **Ante Matković Guma** (+14. X. 2012. - Grubine, Podbablje).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

SADRŽAJ

Ponovno zaživjeti Evandelje (Urednik)	321
Nadasve naglašena vjera (Benedikt XVI.)	324
U vjeri prikazana (I. Bodrožić)	326
Ta strašna sestra ili igra skrivača sa smrću (S. Jerčić)	328
Gospina papučica (M. Crvenka)	330
Izmolila unuča (N. Andrić-Nevinc)	331
Marija u djelu Bernarda iz Clairvauxa (dar-ko)	332
Ustrajna u vjeri (M. Babić)	334
Nadrealistička Gospa (A. B. Periša)	336
Komu ili čemu umiremo (D. De Micheli Vitturi)	338
Koja je najstarija Gospina slika i gdje se nalazi? (P. Lubina)	340
Vukovarski križ (A. Vrček)	342
Crveni karton (R. T)	344
Žena biblijske mudrosti (A. Penić)	346
Uz Svisvete i Dušni dan - in memoriam (V. Tokić Burolo)	348
Kroz tegobe do konačne slave (Kajo)	350
Stanje očišćenja i mira (S. Marija)	352
Obratila tisuće (P. Marin)	353

OVAJ BROJ "MARIJE" POTPISAN JE ZA TISAK 16. LISTOPADA 2012.

JEZERA

Gospa od Zdravlja

U Jezerima, naselju na jugoistočnoj strani otoka Murtera u šibenskoj biskupiji, nasred sela nalazi se župna crkva posvećena *Gospji od Zdravlja*. Okolo nje je kamenom popločano dvorište, a ispred mjesno groblje sa svojim ogradama. Na njegovu rubu, nedaleko ispred crkve, u novije doba sagrađena je mrtvačnica. Njihov okoliš rese stari čempresi, koji kao da drže počasnu stražu na tomu svetom mjestu.

Jezerska župna crkva skladno je jednobrodno (30 x 20 m) zdanje trokutasta zabata s četvrtastom apsidom od fino tesana kamena. Sagrađeno je na temeljima stare, srednjovjekovne crkve g. 1722., kad je i blagoslovljeno, a starija crkva koja je bila na istom mjestu, srušena je. Današnja crkva u stilu je mediteranskog baroka. Kraj apsida joj se diže 32 m visok skladan zvonik piramidasta krova, izgrađen od finoga tesana kamena. Nad glavnim ulazom diže se u crkvi prostrano pjevalište, u koje se ulazi stubištem, priljubljenim sjeverno do lađe. Sjeverna strana crkve je ožbukana. Sa sjevera je na lađu, nedaleko od apsida, naslonjena pomoćna prostorija, a podnožje zvonika služi kao sakristija. Gradnju crkve vodio je od g. 1720. do 1724. Juraj Foretić. Nakon uredjenja, crkvu

je posvetio biskup Jeronim Blaž Bonačić (1756.-1759.) 6. srpnja 1760. Temeljitiya obnova na njoj poduzeta je 1986. godine. Završetak radova s vjericima je obilježio za blagdan Gospe od Zdravlja 1986. biskup Anton Tamarut (+2000.).

Veliki oltar od šarena mramora u apsidi izrađen je g. 1910. po nacrtu A. Matzenika. Usred njega, ponad svetohraništa i izložbenog trona, ističe se ispod simpatične nebnice slika Gospe s Djetetom, ukrašena srebrnim uresima. Osim glavnoga, u crkvi ima još šest oltara. Oltar Gospe Žalosne jedan je od najljepših primjera rezbarenih, drvenih oltara na hrvatskom Jugu.

U Jezerima je najsvčanije za blagdan Gospe od Zdravlja, 21. studenoga. U našim krajevima rasprostranjeno je njezino štovanje, nastalo je u Mlecima nakon što je g. 1631. kuga poharala taj kraj. Prestala je na blagdan *Prikazanija Marijina u Hramu*, 21. studenoga, kad su vlasti učinile zavjet da će Gospi u čast podignuti veličanstvenu crkvu, ako ih oslobodi od kuge. I zaista, Gospa je pomogla, a Mlečani sagrađe veličanstvenu crkvu i prozovu je svetištem Gospe od Zdravlja. Otamo se njezino štovanje proširilo i u hrvatske krajeve, osobito uz Jadransku obalu u doba mletačkog gospodstva nad njima. I bl. Djevica Marija, naime, rado priteče u pomoć svojoj djeci kad se nađu u nevolji. Bolesnici se stoga često utječu njezinu zagovoru za ponovno ozdravljenje i s tom nakanom dolaze moliti u njezina svetišta.

NASLOVNA SLIKA: Gospa Karmelska sa svecima (Pietro Novelli)

SLIKA NA OMOTU: Crkva Gospe od Zdravlja u Jezerima

